

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Imenati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:	V inozemstvu:
celoletno naprej plačan . . . K 180—	celoletno K 240—
polletno 90—	polletno 120—
3 mesečno 45—	3 mesečno 60—
1 15—	1 20—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema se podpisano in zadostno frankovano.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.

Poštnina plačana v gotovini.

Ob drugi obletnici naše uprave.

Ravnokar ste pretekli dve leti, odkar je prevzela SLS v Sloveniji upravo v lastne roke. Pogled nazaj nas ne more navduševati z najboljšimi upi na bodočnost. SLS je upravljala Slovenijo po Šusteršičevih receptih in po njej lastnih načelih. Uprava se je vršila na način, ki bi po določbah občnega državlanskega zakona moral privedi do kuratele nad Slovenijo.

V dobi teh dveh let smo doživljali poraz za porazom in zagospodarili smo ugled, ki smo ga še imeli v očeh svojih sosedov.

Lansko leto so si vtepli v glavo slavni voditelji SLS, da moramo osvojiti Koroško z lastnimi močmi, da bo ozemlje bodoče slovenske republike tem večje. Posledica je bila izguba stotin naših mladih ljudi, ki so šli v smrt za svoje ideale, v resnici pa v svrhu, da dosežejo klerikalne nadvlade v prihodnji slovenski republiki. Ko so pa bile jesenje in nevarnosti, da jih zasedejo nemški ljudski brambovci, so morali priti Srbi, da so zasedli Celovec.

Dogodki podljo v tej dveletni zgodovini naši drug drugega tako naglo, da niti časa nimamo razmišljati in enkrat vprašati svoje vesti: So li to pravi naši heroji, ki so si usurpirali vladno nad nami? — Sklicevajo se in ponovno poudarjajo ti krivi preroki svojo visoko stoječo kulturo in zahtevalo zase priinat v Jugoslaviji, v resnici in v bistvu pa niso nič drugega, kakor avstrijske »robske duše«. — Sanjali so o republiki, pa jih je v zadnjem času menda prebudil iz teh sanj Drašković, ko je v svojem volilnem razpisu zapisal: »Država je — hvala bogu, narodu in narodni vojski — ustanovljena in ostane nedotična. Nikomur se ne sme dopuščati, da bi o njej širil dvome in nezvestobo, ali da bi ščeval na medsebojno mržnjo in sejal nezaupanje med oblastmi in plemeni. Najmanj se sme trpeti, da bi kdo propovedoval o razdružitvi države.«

Ce se ozremo nazaj, vidimo, da vodilni močje, ki si domišljajo, da imajo za seboj več del naroda, niso v teh dveh letih delali in storili ničesar drugega, kakor da so zbili skupaj nebroj korit in lasi, iz katerih zoblje različni avstrijski in pristaši SLS. — Zeleni bi, da bi si dal g. predsednik dr. Breic predložiti pro-

račun za stroške naše uprave in bi se dal o tem poučiti, in uverjeni smo, da bi kmalu prišel do prepričanja, da bi davčna moč Slovenije prenašala njegovo avtonomijo le toliko časa, da bi morale obe v kratkem priti v konkurs.

Vso svojo zmožnost je pokazala klerikalna uprava na Koroškem. Antanta nas je hotela preskusiti, če smo sposobni upravljati z okrajnimi glavarstvi in si zopet pridobiti nam sicer odtujeno ljudstvo. V to svrhu je poslala naša uprava na Koroško ljudi, o katerih prav sedaj čitamo zgodovino njihovega delovanja na Koroškem. Ti odposlanci dr. Breičevi so slepili po časopisih javnost o navdušenju Korošcev za Slovenijo. Če si je kdo upal trditi, da bo le 60 odstotkov za nas, je veljal za narodnega izdajalca.

Plebiscit nam je odprl oči. Vodili so ga močje, Slovenci, ki na so morali v prvi vrsti dokazati politično pripadnost. Če je bila ta ugotovljena, se je šele njemu poverila ta sveta naloga. Pri tem pa so bili močje, ki so to sveto nalogo vršili tako, da so prišli v navskrižje s kazenskimi zakoni. Ko je sodišče zazgotalo izpolnjevanje te svete dolžnosti z večmesečno ječo, se je našel goreč koroški zagovornik, ki je trdil, da o taki zadevi še ni čul. — Če smo imeli še kaj ugleda in uživali še kaj narodne ljubezni na Koroškem, ta dveletna uprava nas je spravila ob oboje. Za plebiscit na Koroškem smo imeli popolnoma proste roke. Beograd nam je dal na razpolago milijone, ki so se v avtomobilnih vozilih na Koroško. Umetnost naše uprave se je razkazala dne 10. oktobra 1920. Dan potem pa se je z balkona deželne palače demonstrantom proti koroški upravi klical: »Beograd je kriv.«

Nemški plebiscitni agitatorji so pridobivali za nemško stvar pri glasovalcih na polju, na travnikih pri delu, pri glasovalkah ob ognjiščih koroška srca, kakor nam je nedavno pripovedoval v Unionu idealni koroški duhovnik dr. Arnelc, naši ljudje pa so kupičili živila, da so z njimi veržili v Avstrijo. In Korošci so oddali svoja srca proti lastni pameti nemški stvari, mi pa smo ostali blamirani Evropeci, ko smo hoteli v odposlanstvu s škofom in predsednikom dr. Breicom na čelu Wilsona

prepričati, da je Koroška naša. Po porazu na Koroškem je sledil kot naravna posledica poraz v Italiji.

Po vseh teh dogodkih, bodimo veseli, da nas hoče, kolikor nas je ostalo, prevzeti bratje Srbi pod svoje okrilje in zaščito. Za en čas bo previdno, da molčimo o svoji visoki nebaški kulturi in o gospodarski, politični in — kar se je te dni iznašlo — o kulturni avtonomiji. Če je ta kulturna avtonomija v tem, da naj zabranimo pravoslavni učitelci prihod v deželo, potem se bo vsak resen Slovenec zahvalil za graditev tistega klerikalnega klerikalnega zida, za katerim lahko politično in gospodarsko poginemo. Naša dosedanja kulturna avtonomija pa mora stati na zelo slabi podlagi. Če se ljubljanski kanoniki bojuje, da bo ena pravoslavna ženska odtuila verne slovenske duše klerikalnemu gospodstvu.

Nič boljši ni bil klerikalni diletantizem na gospodarskem polju. Ves gospodarski svet se nam mora smeti, če bi zaznal, da je naša poverljivost za javna dela dovolilo »Trboveljski družbi«, da prevzame investicijske stroške na konsumenta. Družba jim je predložila investicijski program, o katerem družba sama ve, da ga ji ni treba izvršiti. Konsument na plačilo na ta račun ogromne cene za premog. — Po znanem recentu dr. Šusteršičevem je tudi njegov »členec Serneč sicer mislil, da mora ta davek plačevati le meščan in ne kmet, ki ne kuri s premogom, pri tem pa ni mislil, da se cena premoga pretaka kakor kri po vseh žilah gospodarskega življenja in ni hotel videti, da je bil le družbin napad na žene njez tujega konsumenta v to svrhu, da dobi akcionarij nepriskrajane dividende.

Iz tega je razvidno, da se je naša uprava gibala v zadnjih dveh letih v velikih potezah, na dosledno v našo škodo. G. predsednik dr. Breic je demisijsiral, ko so na Koroškem odprli demarkacijsko črto, ko smo izgubili vso Koroško, te potrebe ni čutil. Za trdno upamo, da bo 28. november 1920 dan rešitve, ker se je sicer bati, da nas bo taka uprava preukovala v prepad. Doseči se mora, da na čelu naših upravnih oblasti ne bodo sedeli taki močje, kakor je župan Vehovec, o katerem smo čitali pravkar zgodovino njegovega avstrijskega delovanja. Ko smo brali prvotne razloge njegove ob-

sodbe, se moramo začudeno vprašati, če še veljajo za vse državljane določbe kazenskega zakona o zlorabi uradne oblasti in če za politično stranko velja sploh še kaka morala, ko je tega moža pozdravil »Večerni list« po tej obsodbi z vsklikom: »Še bolj Vas bomo čislali in častili.« Tolažimo se, da so še Slovenci.

Ahlova peta v italijanski obrambi na Julijskih Alpah.

Italijanski generali sede lepo komodno v svojih uradnih in pred seboj imajo raztegnjen zemljevid »odrešenega« ozemlja, ki ga kar neprestano pregledavajo, predstavljajoč si bodočo vojno z Jugoslavijo. Potem pa objavljajo svoje pomsleke in kažejo hibe v obrambi, postavljeno proti Jugoslaviji. No, nekateri so že naveličani strategijskega študija, pa kratkomalo trde, da je vse lepo v redu na Julijskih Alpah, češ, kaj si bomo sedaj belili glave z defenzivnimi in ofenzivnimi načrti, saj ne bo jutri in tudi pojutrišnjem še ne vojne z Jugoslaveni. Drugi pa skušajo biti stvarni in dosledni v svojih izvajanjih glede vzhodne obrambe. General Bencivenga podaja med temi najrazločnejše in najdoslednejše svoje obrambne in napadalne misli. Priobčil je članek, v katerem se bavi z obrambo na Julijskih Alpah po rapalskem sporazumu:

Branik na Julijskih Alpah se deli v dva dela: severni od »vrat Italije« in južni. Severni z važnimi komunikacijami med Ljubljano in Gorico je izborni utrjen. Meja na tem delu teče bližje Savi kakor Soči in tako je mogoče dostop v goreno savsko dolino brez zaprek. V južnem delu se vleče Snežnikova barijera, ali dočim na severu idrijski hribovi in trnovski gozd dajejo globino in se dviga hribovje drugo za drugim, ni tega pri Snežniku. Res je tudi tu globina, ali samo v pogorski verigi. Snežnik ne pada proti dolinam, ki vodijo k Savi, marveč proti pogorskemu terenu, kjer številno pogorje, paralelno s Snežnikom, izpolnjuje 80 kilometrov prostora med grebemom Snežnika in tokom Save. Tako bi se vsaka ofenziva s Snežnika takoj ustavila z naravnimi obrambnimi črtami. Barijera Snežnika je sicer frontalno jako močna

in jim težki današnji časi niso vzeli in zatrli čuta poštenosti in pravičnosti. Ti Slovenci bodo dne 28. novembra 1920 s ponosom zapuščali volišča, ko so spustili kroglico v skrinjico, iz katere se bodo šteli glasovi, ki hočejo rešiti Slovence klerikalne nadvlade in sebi in drugim pripomoči do lepše bodočnosti. —a—

in brez nje bi se morala vsa obramba Juliske Bencije postaviti ob Soči. Ali ta barijera ima svojo Ahlovo peto, ker ta barijera ne sega do morja in tako je med hribov Snežnikom in morjem prava trouée, odprtina, po kateri tečejo vse komunikacije med Reko in Trstom; tu bi začela nasprotnikova armada obkoljevati Snežnik z južne strani. Zato bi morala imeti Italija svoje vojaštvo na Reki ali pa v neposrednem zaledju in zraven tega bi morala biti Dalmacija londonskega pakta njena posest. Reka bi dala taktično, Dalmacija pa strategično zaslombo. Ker je Dalmacija odpadla, bi potrebovali celo črto Snežnika do morja ali otoka Krk in Rab, s katerimi bi bilo mogoče v slučaju vojne izkrcati čete na hrvaški obali in doseči tako, toda v zmanjšani meri, isto svrhu, ki jo zasledujejo ofenzivne operacije iz Dalmacije proti Hrvaški. Po teh izvajanjih misli Bencivenga, da je že malo preveč razburil italijansko javnost, zato pa je priliz hitro nekaj tolažilnih besed, da sicer je pa situacija na vzhodni meji jako dobra in ako je južna stran vrata v Italijo šibkejša, je pa toliko silnejša gorenja. Dežela naj živi le lepo v miru in v zaupanju, seveda ako bodo bodoči branitelji Italije imeli iste vrline, kakor so jih imeli še daj italijanski vojaki na Krasu. Tako torej vodi general Bencivenga vojno z Jugoslaveni ob Julijskih Alpah.

Koncem konca pa ga zapusti vsa strategija v prirodi in glavno obrambo v bodoči vojni z Jugoslavijo postavlja na vrline italijanskih vojakov. Mi odgovorjamo: Jugoslovenski vojaki ne bodo zaostajali v vrlinah, ki so silnejše nego vse prirodne barijere, kajti boj za lastno zemljo, boj za ugrabljeno posest, jači in podvoja moči.

Boljševiki.

Dne 31. marca 1918 je bil pod mestom Jekaterinodarom, ki so ga bili zavzeli boljševiki, ubit poveljnik dobrovoljske armade, narodni junak general Kornilov.

Truplo so odpeljali 40 km od mesta v kolonijo Onadav, kjer so ga 2. aprila tudi pokopali istočasno s truplom ubitega podpolkovnika Nježenčeva.

Istega dne je dobrovoljska armada zapustila kolonijo Onadav; že sledečega jutra, 3. aprila, pa so se pojavili boljševiki, na čelu jim konjenika tjemrjuškega polka. Boljševiki so takoj začeli iskati, kakor so rekli, po kadetih zakopane blagajne in dragocenosti. Pri tem iskarnju so našli svežo grobo. Oboje trupel so izkopali. Videči na enem izmed trupel znake višjega generala, so boljševiki takoj odločili, da je to general Kornilov. Splošnega prepričanja ni mogla omajati usmiljenka dobrovoljske armade, ki ni bila prav zdrava in se je zato zamudila v Onadavu. Boljševiki so jo poklicali, da ugotovi, je li to truplo generala Kornilova ali ne. Sestra je seveda takoj spoznala truplo generalovo, vendar pa tega ni priznala. Truplo podpolkovnika Nježenčeva so zopet zakopali v grob, a telo generala

Kornilova so odpeljali v sami sraici, pokrito z navozno plahoto, v Jekaterinodar na vozu kolonista Davida Fruka.

V mestu so zapeljali voz na dvorišče gostilničarja Gubkina na Stolnem trgu, kjer so stanovali glavarji sovjetske (boljševiške) oblasti Sorokin, Zolotarjev, Cistov, Čunrin in drugi. Dvorišče je bilo napolnjeno z vojaki rdeče garde in je odmevalo najgostejšega zmerjanja — sramotili so pokonega. Nič niso pomagali posamezni opomini iz množice, da naj ne nadlegujejo umrlega človeka, ki je postal neškodljiv. Razpoloženje boljševiške tolpe je naraščalo. Čez nekaj časa so rdeči gardisti z lastnimi rokami zapeljali voz na ulico. Z voza so vržili truplo na trotoar.

Eden izmed zastopnikov sovjetske oblasti, Zolotarjev, se je pojavil pijan na balkonu in, komaj stoječ na nogah, se je začel bahati pred množico, da je njegov oddelek pripeljal truplo Kornilova. Toda v istem trenutku je odrekal Sorokin Zolotarjevo čast, češ da je on prvi pripeljal Kornilova, ker trupla ni pripeljal oddelek Zolotarjeva, nego Tjemrjukci. Prišli so fotografi, napravili slike pokonega, ki so začele živahno krožiti od rok do rok. S trupla je bila strgana zadnja sraica, ki so jo tržali na dele in koščke metalci okrog. — »Potegnite ga na bal-

kon, pokažite ga z balkona!« so kričali med množico, toda v istem trenutku so se zaslizali kriki: »Ni treba na balkon, čemu mazati balkon! Obesite ga na drevesu!« — Nekaj ljudi je bilo že na drevesu, ki so začeli dvigati njegovo truplo. Toda vrv se je pretregala in telo je padlo na cesto. Množica je naraščala, se razburjala in kričala. Z balkona se je dalo slišati, da naj molče. Ko se je kričanje poleglo, je začel neki zastopnik sovjetske oblasti z balkona dokazovati, da je pripeljana truplo brez dvoma generala Kornilova, ki je imel en zlat zob. »Poglejte in boste videli!« je vabil neverne Tomaže. Vrvu tega je omenjal, da je imel pokojnik na sebi v raki generalne znake in da so našli v grobu, preden so prišli do trupla, mnogo cvetic: »a tako ne pokopujejo preprostih vojakov.« je zaključil. In v resnici je treba smatrati popolnoma ugotovljenim, da se je vršilo vse to brezmejno sramotenje res nad truplom generala Kornilova, kar so potrdili ljudje, ki so generala Kornilova poznali.

To sramotenje na stolnem trgu pred gostilnico Gubkina je trajalo brezkončno dolgo. Po govoru z balkona so začeli kričati, da je treba truplo raztrgati na drobne koščke. Tolpa se je zganila, no, v tem trenutku se je zaslizal z balkona grozni

krik: »Stoj! — streljal bom iz strojnice!« in tolpa se je umaknila.

Nič manj kakor dve uri se je tako zabavala množica. Končno se je zapovedalo odpeljati truplo za mesto in ga sežgati. Vnovič je šel isti voz z istim bremenom. Za vozom se je spustila ogromna kričeca tolpa, opijanena in podivjana od zverske igre. Truplo se ni dalo spoznati. Predstavljalo je le še maso brez oblike, skazeno od udarcev s sabljami, posuto z blatom i. dr. Toda to še ni zadostovalo. Med potjo se je sramotenje nadaljevalo, k truplu so prihajali posamezniki iz tolpe, skakali na voz, bili po truplu s sabljo, metalni nani kamenje in prst, pljuvali v obraz. Pri tem je odmevalo surovega sramotenja in podlih pesmi. Naposled so pripeljali truplo do mestne klavnice, kjer so ga sneli z voza, ga obložili s slamo in začeli sežigati v prisotnosti višjih zastopnikov boljševiške oblasti. Ognjeni jeziki so oblieli z vseh strani razmesarjeno truplo; približevali so se vojaki in začeli z bajoneti zbadati truplo v trehuh, nato podžigali še slamo in zopet sežigali. V enem dnevu se ni posrečilo dokončati tega dela. Še naslednji dan so dalje sežigali klavrne ostanke; žgali so in ga teptali z nogami.

Trdijo, da se je eden izmed boljševikov, ki so sekali truplo gene-

rala Kornilova, zastupil z mrtvaškim truplom in umrl.

Nekaj dni kasneje se je premikala po mestu šaljiva procesija našemljencev, spremljala jo je tolpa ljudstva. To naj bi predstavljalo pokop Kornilova. Našemljenci so se ustavljali pred raznimi hišnimi vrati in zahtevali denarja »v spomin duše Kornilova«.

Dne 5. aprila je bila v Jekaterinodarščini »Izvestijah« na vidnem mestu natisnjena vest, ki se je začela s sledečimi besedami: »16. aprila ob 12. je pripeljal oddelek Sorokina v Jekaterinodar z Elizabetinske postaje truplo junaka in začelnika protirevolucije Kornilova.« Nadalje se je v notici govorilo: »Ko se je truplo Kornilova fotografiralo, se je odpejalo za mesto, kjer je bilo sežgano.«

Ko so 6. avgusta 1918 zastopniki dobrovoljske armade prišli iz Jekaterinodara v kolonijo Onadav, da dvignejo ostanke Kornilova in podpolkovnika Nježenčeva, je bil grob prazen. V njem se je nahajal le majhen košček smrekove rakve.

Predsednik pos. komisije za preiskavanje posebnih komisije za preiskavo zločinov boljševikov, nahajajoče se pri poveljniku oboroženih sil v južni Rusiji:

G. Mainhard.
(»Ruskoe Slovo« — Praha.)

Steinbeisijada.

(Pismo iz Bosne.)

Prilikom osnivanja doberinško-bosanskega društva, koje je kupilo poznato veliko Steinbeisovo preduzeće zajedno s njegovom željeznicom, izbile su interesantne činjenice na javno. U Bosni plasiraju svoj kapital hrvatske banke. To je za sornu bosanskih radikalima pa u tom i leži pravi uzrok što su se radikali identifikovali sa stvarnim prigorovima demokratske stranke u pogledu transakcije Steinbeisovom preduzeća. Akciju su u Sarajevu vodili poverljivi Badovinac (Hrvat iz hrv. tež. stranke) i dr. Joso Sunarić u sporazumu sa Hrv. Es-komptom bankom. Ugovor nije potpisao predsjednik tam. vlade dr. Srakić, već poverljivi Badovinac. Borba iz knjiške pokazuje, da se Hrvati i Srbi rastavljaju jedni od drugih i u privrednom radu. To je glavna značajka svih nacionalizovanjia industrijskih preduzeća. I ako se sa zvanične strane javlja, da će se u ostalim preduzećima (Ajzler i Ortlib i dr.) angažovati zajednički zagrebačke, beogradske i sarajevske banke, opet se ne može sakriti državna plemenska tendencija na svim stranama. (Kad se već radi o zajedničkom dobru cijele države, čudno nam je, da se u tim preduzećima ne angažuju i slovenske banke, od kojih imaju ne-koje svoje filijale u Bosni.)

Bosna, a naročito Sarajevo, gravitira u privrednom pogledu sasvim Zagrebu. To je činjenica, s kojom se moraju sprijateljiti i apolitični pristaiši Velike Srbije, sve dok se ne izgradi pruga Beograd - Sarajevo - Jadran. Već taj faktat dovoljan je za obrazloženje, da ne bi smio nikad zaposjesti re-son ministarstva šuma i ruda i reosir trgovine i industrije hrvatski ili srpski separatista, koji će pristanu voditi svoje poslove poput današnjega mi-nistra za šume i rude dr. J. Kovačevića, člana separatističke Hrv. Zajednice. To zahtijevaju interesi našeg nacionalnog i državnog jedinstva.

Kovačevića Steinbeisijada otvorila je raspravu o jedinstvu i na polju narodnog gospodarstva.

U Sarajevu se malo govori o Pa-triću, još manje o Vesniću, a najmanje o Trumbiću i jadranskim pregovorima. Interes naše čaršije aporibirali su go-spada Čokorilo i Stjepno Kobasica. Po-tonji je iznio u »Srpskoj Rijeci« dok-umenat, da je Djordje Čokorilo, saradnik iznožutog službenog »Sarajevskog Li-

stac bio plaćenik špijunačkog »bosnog kabinetac«, a Čokorilo iznosi o Stjepi-ko Kobasici, da je i on bio obilno bono-riran kao austro-ugarski vojnik, koji je alao dopise »Sarajevskom Listu«. Ta se preprička vodi a onto — Velike Srbije. Istini za volju treba ustanoviti prema informacijama sa kompetentne strane, da Stjepo Kobasica nije primio ni novčica honorara od »Sarajevskog Listac«, premda mu je nekad kao vojnik poslao neki članak iz Zemuna. U ostal-o um ta je stvar sporedna. (Treba bi pitati, koliko uglednih i neuglednih Srba i Hrvata i Muslimana, koji su sa-radivali i bili honorirani od »Sarajev-skog Listac«, zaprema danas važna mjesta u upravi zemlji. Dobro reče je-dan Srbin: Kad bi u svemu tjerali mak na konac, trebalo bi 90% Bosanaca vještati.) Na stvari je ovo: Radikalni agitatori, među njima prema izvještaj-nica »Srpske Rijeci« i sam Stjepo Ko-basica, počeli su u provinciji da in-sceniraju manifestacije za Veliku Srbiju. Toga su sredstva, koji se koei sa programom radikalne stranke, katili, jer je trebalo potisnuti čaršiju neposlušnog Čokorila, koji neće da paktrisa s radi-kalima. Kad i to nije donijelo željenog uspjeha, pobrinuo se je okretati Stjepo Kolasica da dokumentima iz starih da-na vetu će Djordja Čokorila. Medjetim uspeh nije bio potpun. Samo je nekol-ko članova istupilo iz Čokorilove Srps-ke Narodne Organizacije. U Sarajevu govore, da je to otkrilo o Čokorilu dje-lo dra. Milana Sršića, šefa radi-kalne stranke. Ako jest, svakako ga treba pohvaliti, jer treba da javnost znade, koji su i kakvi su propagatori Velike Srbije, razarači našeg državnog i narodnog jedinstva. No dr. Milan Sršić nije samo šef radikalne stranke, već i predsjednik Zemaljske Vlade. Kad bi on na djela Djordja Čokorila apli-kovao slovo zakona i naredbi onako kao što je aplikovano na tin mostar-skih muslimanskih veleposjednika ili na Radičeve agitacije, mogao bi biti uvjeren, da bi porasle simpatije prema njemu u redovima svih iskrenih prista-ša narodnog jedinstva, pa i među onima, koji su njegovi politički protivnici, ali koji honoriraju njegovo nastojanje za radikalno rješenje agrara. U tom slu-čaju nestalo bi onog zabadača sa strane hrvatskih političkih stranaka o plemenskoj pristanosti, o političkoj Steinbeisijadi u korist Djordja Čokorila, opasnog protivnika našeg državnog je-dinstva.

Telefonska in brzojavna poročila.

IZMENJAVA RATIFIKACIJSKIH LISTIN.

— d Beograd, 23. nov. Izmenjava ratifikacije rapalske pogodbe bo izvršena še koncem tega tedna. Poseben kurir ministarstva za zunanje stvari bo odputoval v Rim ter dostavil tamojne-mu našemu poslaniku rapalsko pogod-bu, podpisano od regenta in vseh mi-nistrov.

ITALIJANSKA VLADA SE POGAJA Z D' ANNUNZIEM.

Milan, 23. novembra. »Secolo« poroča, da je odšel general Modiglija v imeu ita-lijske vlade k D' Annunziju, da mu izroči spraviljivo noto, v kateri hoče italijanska vlada priznati osvojitve Reke po D' An-nunziju kot akt narodne osvoboditve in se obenem obveže, zavzemati se za gos-podarski preporod Reke.

ZAGREB PROTI RAPALSKI POGODELI.

— d Zagreb, 23. novembra. Včeraj se je vršila seja mestnega zastopstva, na ka-teri se je javil mestni zastopnik dr. Rittig ter pozval mestno zastopstvo, naj da duška svoji žalosti radi sporazuma v Rapal-lu. V svojem govoru je omenjal, da ta mir ne more biti podlaga prijateljskim odnoša-jem med našo državo in Italijo, ker ni sad iskrenega sporazuma, temveč je da diktrira sila potom mednarodnega političnega položaja, ker so s to pogodbo rešeni glavni pogoji za naše narodno, gospodarsko in državno življenje. Mestno zastopstvo pro-terstira proti takozvanemu rapalskemu mi-rovnomu sporazumu ter obliubila bratom, da ih mesto Zagreb ne bo nikdar pozabilo. Na poziv mestnega načelnika so se dvignili vsi mestni zastopniki s sedežev ter s tem izrazili svojo žalost nad rapalskim do-godki.

ITALIJANI NAJ IZPRAZNIJO NAŠE OZEMLJE.

— d Zagreb, 23. novembra. »Narodno tjeleco« poroča iz Beograda, da zahtevajo poslanski krogi nalodločneje od vlade, naj takoj po ratifikaciji rapalske pogodbe za-hteva od italijanske vlade, da takoj izvede pogodbo ter odstrani svoje čete z otokov in Dalmacije.

D' ANNUNZIO NE PRIZNAVA.

— d Rim, 22. novembra. Kakor doznava »Epoca«, je izjavil D' An-nunzio, da ne priznava rapalske pogodbe. Pogajanja med D' Annun-zijem in generalom Caviglio se na-nadaljujejo.

NEMŠKO - ITALIJANSKA PO-GODBA.

— d Berlin, 23. novembra. Ka-kor doznava Wolffov urad od vero-dostojne strani, je poročilo dunaiske-ga ponedeljskega lista o tamni pogod-bi med Nemčijo in Italijo glede priznavanja brennerske mele neuteme-ljeno.

KONGRES STROKOVNIH ORGA-NIZACIJ.

— d London, 22. novembra. Da-ne je bil odprt mednarodni kon-

gres strokovnih organizacij. Otvor-itve se je udeležilo na stotine Jele-gatorv iz Nemčije, Avstrije in Ma-džarske. Kongres se bo bavil z vpra-šanji meničnih tečajev, razdelitve si-rovin za industrijo, socializacije pro-izvajalnih sredstev in z vprašanjem o gibanju strokovnih organizacij.

MADŽARI ŽELE OSTATI V NAŠI DR-ZAVL.

— d Beograd, 23. novembra. Včeraj sta bivša madžarska ministra dr. Jassy in Linder bila pri ministrskemu predsedniku ter mu izročila obilno spomenico v za-devi Pečuha in okolice. Obenem sta zap-risila ministrskega predsednika dr. Vesni-ka, naj se v onih delih Madžarske, ki ji naj pripadejo po mirovni pogodbi in ki se še nahajajo pod jugoslovensko okupacijo, po možnosti izvedejo volitve, tako da bi se tam mogla vzpostaviti vlada, ki bi mogla dobiti oporo v domačem prebivalstvu.

AVSTRIJSKI KANCELAR O POLO-ZAJU.

— d Dunaj, 23. nov. V današnji seji narodnega sveta je bilo najprej izvolje-nih nekaj odskov. Nato je povzel be-sedo zvezni kancelar dr. Mayr ter je podal zbornici namere in smernice, ki bodo vodile vlado pri njenem delova-nju. Glede težavnega položaja, v kate-rem se nahajata ljudstvo in država, je treba predvsem gledati na gospodarska vprašanja. Dalje je zvezni kancelar po-nderjal potrebo delovati proti razmo-ževanju papirnatega denarja in naraščanju primanjkljaja v državnem pra-čunu. Omenil je, da je neobhodno po-trebno zboljšati prometna sredstva s tem, da se pomnože železniški vozovi in da se železnice elektrificirajo ter da se povzdigne tujski promet. Glede tr-govske politike se bo vlada prizadeva-la, skleniti še več gospodarskih dogo-vorov z inozemstvom, zlasti glede pro-meta s sosednjimi državami. Kompen-zacijska trgovina naj se spravi v el-istem, ki bo dovoljeval nemoteno zame-njavo blaga. Zvezni kancelar je na to napovedal revizijo avtonomnega carin-skega tarifa. Nato je govoril o važnih nalogah na polju socialne uprave ter o važnih delih na polju pravosodstva. Z ozirom na zunanjo politiko je izjavil zvezni kancelar, da mora Avstrija sto-piti v dobre in zaupne stike s vsemi dr-žavami, zlasti mora gojiti prijateljstvo do bratskega ljudstva v nemški državi. Lojalno izvrševanje dolžnosti, katere nalaga saintgermanska mirovna po-godba, smatra Avstrija v okviru njenih finančnih zmoglosti za samo po sebi umerno. Pričuje sprejema v svoje narodov in zahteva, da se ugodni pravi-klam, ki so ji zagotovljene po mirovni pogodbi, zlasti kar se tiče zapadne Madžarske. — Zbornica je sklenila, da začne o izjavi zveznega kancelarja de-bato, ki se je takoj začela.

BAVARSKA IN MADŽARSKA.

— d Budimpešta, 23. nov. Budim-peštanski listi priobčujejo razgovor z dr. Heimom, ki se mudi takaj še dva dni in

ki je med drugim dejal, da se mora Bavorska na vsak način priključiti Av-striji in Madžarski, ker ni med njimi nikakršnih nasprotov. Bavarska šeli, da se bratsko avstrijsko ljudstvo spoji s federalistično Nemčijo. Tej priklju-čitvi nasprotujejo sedaj ovire, ki jih ni mogoče odstraniti. Avstriji pa, katere hoče in mora živeti, kaže pot Donava. Zato je treba misliti na to, da se ustve-ri prijateljstvo med Avstrijo in Ma-džarsko. München, Dunaj in Budimpe-šta si morajo podati roke. Dr. Heim je danes odpotoval na Dunaj.

ROMUNSKA NAROCBE V ČEŠKO-SLOVASKI.

— d Praga, 22. novembra. Romun-ska vlada je naročila v Škodovih tovarnah 80 novih lokomotiv ter poslala 500 starih v popravilo. Romunska vlada bo plačala za popravilo starih in naročene nove lokomo-tive 15 milijonov češkoslovaških krp.

VILJEM SE PRESELI V AMERIKI.

— d Pariz, 23. novembra. »Petit Pa-ri-sien« doznava, da se namerava bivši cesar Viljem preseliti na otok Krt. V Achileonu je bivši cesar že odredil priprave za svoj dohod. Cesar se v kratkem preseli.

NEMŠKA POSESTVA V AMERIKI.

— d Pariz, 23. novembra. »Matin« jav-lja iz Newyorka: Vplivna skupina bank že nekaj časa sem dela na načrtu za povzdi-ganje zunanje trgovine, ki gre pa v bistvu za tem, da se smatrajo nemška posestva kot poročstvo za petkrat večji kredit, dočim so bila dotična posestva, ki so vredna do sto milijonov funtov sterlingov, doslej pod kontrolo imenovani kredit se nakaže Nem-čiji, da nakupi najpotrebnejše sirovine. Generalni advokat predsednika Wilsona je pooblaščen, da razpolaga s temi posesti na način, ki je bil predlagan, dočim na dru-gi strani vlada pri finančnem ministru in pri državnem tajništvi mnenje, da ima izključno kongres pravico, končnoveljavno sklepati o tuzemskih posestvih. Zato je zelo verjetno, da predlagane načrta ne bo mogoče izvesti.

POLJSKA IN BOLGARSKA.

— d Varšava, 23. nov. Zastopnik Polgarije Madjarov je dospel semkaj. Njegov prihod ima namen uvesti diplo-matske stike med Poljsko in Bolgarijo. Govore, da pride v kratkem tudi mi-nistrski predsednik Stambulski v Var-šavo.

FRANCIJA PROTI KONSTANTINU.

— d Pariz, 23. nov. Ministrski pre-sednik Leygues je poslal zaveznikom brzojavko, da pojasni stališče Francije napram Grški. Kakor doznava Agence Havas, je ministrski predsednik v tej brzojavki poudarjal potrebo, da izda-se obe vladi pred 23. novembrom, ko se sestane grška zbornica, uradno iz-jango glede povratka bivšega kralja Konstantina na grški prestol. Izjava bi v jedrnat obliki opozarjala na absolut-no nemožnost povratka bivšega kralja Konstantina.

VENIZELOS V MESINI.

— d Pariz, 22. novembra. Iz Mesine po-ročajo, da je prisel takaj na privatni jahti Venizelos. Razen Venizelosovega si-na ni smel nihče zapustiti ladjo.

VRANGLOVO BRODOVJE PRIDE V SPLIT.

— d Beograd, 23. novembra. Za mesec december se pričakuje prihod generala Vrangla v Beograd. Z njim bo prisel tudi del njegovih vojakov. V ruskih krogih so-dijo, da bo general Vrangel odredil, naj pride rasko brodogoj, ki je bilo pod ale-gornim poveljstvom in ki se sedaj nahaja v Galipolu pri Carigradu, v Split in Kotor. Namerava se osnovati rusko-srbsko pa-robrodno društvo, ki bo s Vranglovimi pa-rikami vršilo obalno plovidbo v Jadranskem in Sredozemskem morju.

KOLIKO ŽRTEV JE ZAHTEVALA SVE-TOVNA VOJNA?

Pariz, 23. novembra. V zbornici je bil stavljen predlog, da se naroči vojaškemu odsku, da v najkrajšem času ugotovi žrtve svetovne vojne. Kolikor je doslej znano, je imela Francija v svetovni vojni največ žrtv. Od 40.000.000 prebivalstva je padlo 1.365.000 mož, to je na vsakih 27 prebivalcev pride ena žrtev. V Nemčiji, ki je štela 67.000.000 prebivalcev, je padlo 2.000.000 mož, to je na vsakih 33 oseb ena; v bivši Avstro-Ogrski istotako od 35 pre-bivalcev eden, v Angliji brez kolonij je razmerje 1 : 63, v Italiji 1 : 79, v Belgiji 1 : 200, v Združenih državah pa 1 : 2000.

HARDINGOVI NAZORI.

— d Pariz, 23. novembra. »Echo de Pa-ri-s« javlja, da je rekel Harding v nekem svojem govoru: Najprej moramo izvršiti notranjo reformo, da bomo omogočili ame-riškemu narodu, da stopi v položaj, da bo mogel pomagati svetu pri reševanju sploš-nopomenitnih velikih problemov. Vzpostavi-tev sveta po vojni mora biti vprašanje, ki se mora predvsem jemati v poštev. Predprave zmagovalca moramo vreči od sebe in nato na trdnih temeljih pričeti delo za vzpostavitev.

REVOLUCIJA NA IRSKEM.

— d Dublin, 22. novembra. Dan je potekel mirno. Železniški vlaki so bili zadržani. Avtomobili ne vozijo. Anglički listi niso dospeli semkaj. Častniki, ki so do sedaj stanovali v mestu, so se preselili v vojašnico.

— d Dublin, 22. novembra. V več mestih so v oblastvenih pisar-nah izvršili preiskave, pri čemer so zaplenili mnogo dokumentov. Mno-go oseb je bilo aretiranih.

— d Berlin, 22. novembra. »Täg-liche Rundschau« javlja iz Londona: Povodom debate o dogodkih v Dub-linu je prišlo včeraj v spodnji zbor-nici do pretepa. Irskemu poslancu Dawlinu je nek poslanec s silo za-

branil, da ni mogel govoriti. Nastal je tako velik nemir, da je moral predsednik prekiniti sejo.

BOLJŠEVIŠKE GROZOTE.

— d London, 22. novembra. 20 angleških častnikov in vojakov, ki so se povrnili iz Rusije, je naznačilo

prehranjevalne razmere v Rusiji za zelo žalostne. V decembru je bilo v Moskvi ustrejenih vsega skupaj do 4000 mož, žen in otrok. Častniki pri-povedujejo, da niso ravno slabo po-stopali z njimi, vendar pa so veliko trpeli vsled pomanjkanja hrane in slabih sanitetnih razmer.

Novinski pregled.

— »Novosti« žigosajo dejstvo, da je naša informativna služba za inozemstvo v tujih rokah. Pod okriljem agencije »Avala« so našli zavetja oni elementi, ki rujejo proti naši državi. Neki sodrnik te agencije je bil razkrinkan kot italijanski špijon, ki se je mudil v Splitu in bil v zve-zi z D' Annunzijem. In taki agenciji pre-sednik Vesnić prepisuje poročevanje o nas in obveščanje našega časopisja Novinar-ska združenja morajo to najenergičnejše obsoditi in tuje se morajo zapreti vrata naših redakcij. Časopisje, ki mu je sveta dolžnost, da deluje v interesu države, re-bo na nikak način trpeti, da bi imel tujec v rokah vlogo, ki pripada njemu. Ogromne važnosti je izvestilska služba zlasti se-daj v volilnem času.

— »Tribuna« poudarja, da je mnogo uglednih in spoštovanih ljudi, ki se odte-gujejo strankam, češ, v vseh strankah so ljudje, katerih je njihov osebni račun na prvem mestu, o velikih skupnih interesih pa nimajo nikakega pojma. Politika kot borba za moralni in materijalni napredek najširših slojev se mora na poti za dosego svojega cilja boriti z najraznovrstnejšimi zaprekami. Potrebni so v tej borbi vsako-vrstni borilci in pilonirji, voditelji morajo biti najdalekovidnejši in najboljši iz dru-žbe. Z resignacijo se ne doseže nič, na-sprotno, neobhodno je potrebno, da si spoštovani sloji izvojujejo ugledn položaj v strankah. Zlo bi bilo, ako bi ostali ob strani, ko malo število intelektualcev vodi težko borbo v svoji stranki. Potreba je delavcev zlasti v današnjih dneh, ko se rešujejo vprašanja, od katerih je odvisen morda tudi obstoj naše države. S senti-mentalnostjo in abstinenco ni nič pomaga-nja. — Naša demokratska stranka se trudi povsodi, dobiti dobre pristaje in postaviti na vodilna mesta svoje najboljši in na-jspodobnejše može. To hočemo, to mora-mo! Zato pa naj vsiljijo vsi, ki morda sto-je še ob strani. V stranki treba delovati, čistiti, pomagati, delati in vsvariti veliko, mogočno stranko z najvernejšimi vodi-telji.

— »Češki Slovo« priobčuje članek »Na pragu novih notranjopolitičnih razmer v Jugoslaviji«. Pravi: Dan 28. t. m. pome-ni mejniki v notranji politiki Jugoslavije. Ta dan pokaže dosedaj še nejasno mne-nje ljudi in silo posameznih strank, to pa pomeni tudi pričetek prehoda od provizor-ne politične razvratitve k stabilizaciji, kar tvori prvi korak k notranji konsolidaciji države. Ta dan pojasni marsikaj, kar se danes more samo slutiti, marsikaj izpre-meni, marsikaj zboljša. Dosedanje razme-re, ko sta si stala nasproti dva skoro ena-ka bloka pa nista mogla stvoriti trdne pa-rlamentne večine, so povzročale nepresta-vno vladno krizo. Nove razmere strankar-skih sil in kot posledica nova razvratitev odstrani to državno bolezen in zato bo dan 28. novembra mejnik v notranji poli-tiki Jugoslavije. — Da, mejnik mora biti 28. november v naši notranji politiki, dan, ki ozdravi državno bolezen, katere je na-pravila že tako veliko škodo.

— »Glas Naroda«, organ demokrat-ske stranke v Sarajevu, vprašuje, ka-

ko se je vladalo? Od osloboditve do se-daj so bili pri nas pojavi, ki so kot ne-izogibna posledica vojne nepovoljno delovali na naše življenje. Draginja, slab promet, vpad morale in brezugled-nost oblasti, vse to ni samo pri nas, vsi taki pojavi so tudi v ostalem svetu po vojni. Ali dočim je ostali svet, ocenivši vzroke, skušal take pojave odpraviti, so se pri nas vsi taki pojavi smatrali ne za posledice vojne, kar so v resnici, nego kot posledica centralizma. Cilji takega pojmovanja so jasni. Demokrat-sko stranko, jedino zastopnico narod-nega jedinstva in jedinstvene države treba onemogočiti. V državi, kakor jo hoče demokratska stranka, je onemo-gočena hegemonija vsakega plemena, to pa izključuje tudi razne politične ve-ličine, ker ni za nje mest, na katerih bi delovali v breme naroda in v svojo osebno korist. Kako pa so delovale do-se dalje pokrajinske vlade pod takimi veličinami? Ali so izvrševale navedbe centralne vlade? Ako so jih, so to storile tako, da so vzbudile nevoljo v ljudstvu. Treba se spomniti le dr. Brej-ca v Ljubljani, ki izdaje naredbe na svojo roko in odbija s protesti izvrše-tev naredb centralne vlade. Tako dela-je, vendar pa na to prehajajo brez svojih grehov in jih mečejo brezobzir-no na demokratsko stranko. Narod si želi miru in reda, zato pa noče več »federalistično« urejene države, kakor je bila, marveč državo na dobrih teme-ljih brez »federalistov«, kakoršen je dr. Brejce.

— »Novo Dobro« v Splitu priobčuje lep članek »Naš put«. Po prevratu smo vleteli Slovenci in Hrvatje v srbsko državo kakor v pristaniške rešitve. Povsodi se je pričakovala junaška ar-ba vojska z radostjo, navdušenostjo, hvaležnostjo in ponosom. Ali to ni dol-gi trajalo. Mračne in peklenske duše so prišle zopet na površje in pribele hujskati in cepiti. Seme, katero je Av-strija sejala toliko časa, ni moglo pogin-ti kar na mah. Plemenska čustva so se dvignila nad jugoslovenaka. Italija je šla v Sv. Marjeto pod jedno zastavo, mi pa razcepilni. In rezultati take po-litike leže pred nami. Ali bo nas ta poraz kaj naučil in streznil? Ali bo-mo avdili, da za nas ni druge poti ne-go da Srbi, Hrvatje in Slovenci žive skupno ali pa da strmoglavijo val v katastrofo? Treba se odločiti ali k na-rodni areči in rešitvi ali v prepad! Na stotine tisočev novih sužnjev, naših bra-rov, se obrača do nas in kliče: bodite složni. Treba nehati, zvrzati vse na Srbe, treba opustiti gonjo proti armadi, vsakemu, kdo se dviga proti jedinstvu, treba zamašiti usta. Treba zrušiti oblast teme, uničiti fanatizem plemen-skega šovinizma in stopiti na pot je-dinstva do državne in narodne moči. Potem izbrisemo sramoto in poraz v Sv. Marjeti. — Volilci, ki ste za jedin-stvo, volite 28. nov. proti mračnim in peklenskimi dušam!

Iz naše kraljevine.

— Trg vojvode Mišića. Mestni ma-gistrat v Beogradu je prekrstil trg pred muslimansko mešeto, ki se je do-slej imenoval »Batal Džamija«, v trg vojvode Mišića.

— Stavka zasebnih nameščenov končana. Stavka zasebnih nameščenov v Zagrebu je v glavnem končana. Sko-ro v vseh podjetjih so se zasebni na-stavljenci vrnili na delo, le v nekate-rih še stajkajo. V četrtak se bo vršilo zborovanje Zveze zasebnih namešče-nov, na katerem bodo sklepali o likvi-daciji stavke.

Neodrešena domo-vina.

— Jugosloveni v Zadru. Na pritožbo naše vlade glede terorja v Zadru, je ad-miral Millo odgovoril, da prevzame vso od-govornost za varnost osebe in imetja Ju-goslovenov v Zadru.

— O bodočnosti Zadra. »Jadranc« piše: »Ono, kar se je odredilo v Sveti Marjeti o Zadru, je smrtna obsodba njegova. Zadar je odcepljen od svoje-ga zaledja in svojega otčija. Postal je mesto brez okolice, ki mu je dajala do-slej življenje in procvit. Najprej se iz-seli naše uradništvo in velik del osta-lega našega meščanstva. Tako ostane Zadrsko jako malo prebivalcev. Zamrle bodo njegove žive ulice, naši okoličani in otčojani ne bodo več hodili v Zader, ki se bo nahajal v inozemstvu. Zader bo na nešo žalost utihnil in njegovo živ-ljenje bo zamrlo. Italijanska vlada je hotela ustvariti si na naši obali vojaško oporišče, s katerim bi segala v našo no-tranjost. Mišića je, da posest Zadra bo služila izbornu v te svrhe, ali ni dvo-ma, da ne bo imela nikake koristi od Zadra. Radi italijanske politike, ki je silno brezumna je obsodba na smrt naš meščanski Zader«.

— Gorški glas k »sporazumu«. »Goriški Stražak« piše: »Dasi smo bili preneseni, vendar ne obupavamo. Na-sprotno! Z zaupanjem zremo v bodočnost, zaupamo v svojo pravico, zaupa-mo v samega sebe. Hujše nevihte že so šle preko naših glav, pa nas niso uni-

čile. Stolejta nas je tlačila nemška pest k tlom, pa nas ni nikoli uklonila. Bili so časi, ko sme se morali bojevati na dve fronti. Če smo prej vzdržali naval z dveh strani, bomo vzdržali tudi da-neš vkljub temu, da se naše manjšine v pogodbi niti ne omenjajo. Na svoji strani imamo pravico in to je naše naj-boljše orožje. Zatorej ljudstvo pogum-no naprej! Svoje vrste strmo in se bomo borili, če tudi treba začeti popol-no noma novo. Danes ni čas brezplodnih sentimentalnosti, danes je čas, da se resno lotimo dela na gospodarskem in kulturnem polju. Predvsem nam je tre-ba složnost in naš obstanek je zago-tovljen. To je moška beseda v hudih trenotkih.

Obrtnikom!

V »Novi Pravici« z dne 21. t. m. se je oglašal neki obrtnik s trditvami, ki prav nič ne odgovarjajo dejanskemu stanju obrtniškega stanu in njegovim potrebam. Besede, ki jih je zapisal oni obrtnik, so same historične čenče brez vsake dejanske podlage in dokazujejo samo, da dotični ni vajen dela, ali pa da sploh niti obrtnik ni. Kdor se je kdaj zanimal za napredovanje obrtni-škega stanu, mora vendar poznati mo-že, ki so ves čas svojega življenja po-zitivno in nesebično zastopali obrtni-ške interese. Vsak človek, ki dela za javnost, je podvržen tudi javni kritiki, in če bi bila kritika o vseh ljudeh, ki zastopajo interese našega naroda take čista, kakor kritika o zastopnikih našega obrtnega stanu, bi danes vse dru-gače stal naš narod pred svetom in gledal vse drugače v svojo bodočnost. Zato je škodljivec obrtnikov vsakdo, kdor skuša zanesti med obrtniki stan razdor in odvrtiti obrtniške volice od njih edinega pravega zastopnika, ki je znani načelnik našega združenstva g. Engelbert Franchetti. Isto velja tudi o kandidaturi g. Rebecka. Očitanje, da bi si bila ta dva moža tekmo vojne ali po vojni pridobila kakšno snatnejše premo-genje je naravnost otročja, ker ve vsakdo, ki pozna ta dva moža, da sta pogostokrat celo sebi v kvar smatrala obče stanovske in obče obrtniške kori-siti za prvo dolžnost ter tem koristim

zapostavljala vse svoje privatne in celo lastne obrtniške koristi. Vsakemu obrtniku je znano, da omenjena gospoda od svojega dela nimata drugega kakor le bremena, koristi pa uživajo drugi. Zato mora vsak pameten obrtnik ogorčene odkloniti agitacijo mož, ki

niti svojih voditeljev ne poznajo in ki nečajo drugega, kakor zanesti razdor v obrtniške kroge. Zato bodo na dan volitev nastopili vsi obrtniki enodušno z volilno kroglico za kandidate obrtniškega stanu g. Franchettija in Rebeke.

Star obrtnik.

Politične vesti.

== Pozor, volilni upravičenci! == Ljubljanski volilci, ki si niso na jasnem, kje imajo voliti, se lahko tozadevno informirajo v četrtih in petih od navadnih uradnih urah v mestni posvetovalnici. Da ne bo nepotrebnih zmeškanj na dan volitev, naj vsakdo porabi to priložnost. Zlasti se to priporoča za one volilce, ki stanujejo ob stikih dveh volilnih okolišev, oziroma ulic, ki spadajo k dvema volilcem.

== Volilni shodi JDS. Shodi jugoslovenske demokratske stranke se vrše, v kolikor še niso bili objavljeni, v sredo, 24. novembra ob 8. v gostilni Cirman v St. Vidu, govori g. Franchetti, v četrtek 25. novembra ob 8. na Viču, gostilna Slamič, govori g. dr. Zerkar. V isti dan se vršita shodi v Smartnem in Litiji, kjer govori g. Franchetti. V četrtek 25. novembra se vrši shod za kolizejski okraj ob 7. v. na Vodovodni cesti v gostilni Fortuna, kjer govori ravni Jug in prof. Reiser. V petek se vrši shod ob 8. uri v. v Mostah v gostilni Antona Pečarja ter govori g. Franchetti in Cimerman. V soboto se vrši shod v Štepanji vasi, kraj in čas se še objavi.

== Volilni shod JDS za Poljanski okraj se vrši v sredo 24. t. m. ob 8. zvečer v gostilni pri Turku v Strelški ulici. Govorita kandidata župan dr. Iv. Tavčar in dr. Kramer. Sodelujočniki pridite vsi na shod!

== Volilni shod na Viču. Jutri, v četrtek 25. t. m. zvečer ob 8. uri se vrši na Viču v gostilni pri Slamiču (Olince) volilni shod JDS, na katerem bo govoril kandidat za kranski volilni okraj g. dr. Zerkar. Sodelujočniki udeležite se polnoštevilno tega shoda

== Klerikalci si ne upajo nastopiti pod svojim imenom! Klerikalci imenujejo na Kranskem svojo stranko SLS — slovensko ljudsko stranko in ko so se formalno pridružili njihovi stranki tudi njihovi stajerski sodelujočniki, so ji dali ime Vseslovenske ljudske stranke ali VLS. In ta stranka je po klerikalnih trditvah tako silna in močna, da pred njo vse trepeče, je v ljudstvu tako priljubljena, da ji je treba samo migliti, pa že dere vse za njo. Vse to ni res! V resnici je klerikalna stranka tako slaba, in se tako bolj ljudstva, da si na Stajerskem niti ne upa nastopiti pod svojim imenom. Na Stajerskem SLS sploh ni pod svojim imenom postavila svojih kandidatov, marveč samo pod krinko »kmečke zveze«, ker se pač zaveda, da bi pozorela, ako bi šla v boj pod svojim pravim imenom. Klerikalni imenovanec zadržuje pa je, da si celo minister dr. Korošec ne upa na Stajerskem kandidirati pod imenom svoje stranke, marveč samo pod masko kmečke zveze! Klerikalci se pač zavedajo, da bo jim pri teh volitvah le klenkati mrtvaški zvoni, ki jim bo pri prihodnjih volitvah v redno skupščino prav gotovo tudi odklenali.

== Dr. Gosarjeva afera. V današnjem »Slovenecu« klerikalni kandidat za Ljubljano dr. A. Gosar na prav jezuitski način izjavlja, oziroma poskuša ugotoviti, da ni proti njemu uvedena nikakršna kazenska preiskava. Znano nam je, da je včeraj ta čedni »Jugoslovane« letal od preiskovalnega sodnika do preiskovalnega sodnika, od dvornega svetnika do drugih svetnikov. Dobival je povsod primerne odgovore. Prišlo je dejstvo, da se akt nahaja pri Ljubljanskem deželnem sodišču in da tudi državno pravdnikstvo ukrene glede akta po zakonu primerne korake.

== Take agitacije pa še ne. Pišejo nam: Zadnji nedeljo se je cerkev spremenila popolnoma v volilni prostor. Take agitacije sploh še ni bilo v cerkvi ko zadnji nedeljo. To je gremelo na brezbožnike, ki hočejo požgati vse križe, pokuriti in razklati vse cerkvene sohe ter podreti vse cerkve in kapelice ter zabrisati vsak najmanjši spomin na kako krščanstvo. Če smagajo brezverci, tedaj uboga ti žena! Zavržena si in mož dela s teboj slabše kot z življajo. Take gnusne volilne agitacije še ni bilo v cerkvi. Celo župniki, ki so bili znani kot mirni in tolerantni, so ta dan zarjaveli v božjem hramu, ki se je spremenil v pravo volilno bežino. Rotilo se je na vse strani. Pestilo moške, kilcalo žene in otroke na pomoč, da naj prigravljajo očetu, bratom in drugim, da volijo na katoliško stran. Težko, da je bilo na deželi v nedeljo kje izjema. Celo na božjih potih se je delalo, kakor na Brezjah, kjer neki kurtar spravila poslušalce, pred vsem ženske v brezupnosti. Pri takih okoliščinah ne bo čudno, če se bo tu in tam komu, posebno verskim prenapetostem zmešalo. V mestih, najbrž se to ni vršilo tako očito, ker mesta tu so prevročila za to. Zato pa je tem večji verski terorizem na deželi. Nekdaj turški fanatiki so bili še prave ovce pred sedanjo fanatično katoliško duhovščino na Slovenskem. Baje, kakor se čuje od duhovske strani, izhaja zato odredba od škofa samega, da se mora tako postopati. Najbrž bo imelo to slabe posledice, pa ne za nas, ampak za — cerkev in duhovščino.

== Volilni shod v Sp. Šiški. Volilnega shoda JDS v Spodnji Šiški dne 23. novembra ob 7. uri zvečer v Spodnji Šiški pri Sternu se je udeležilo toliko volilcev, da so bili vsi prostori natičeni polni in je moralo še mnogo došli volilcev oditi, ker niso mogli noter. Shod je otvoril predsednik kraljeve organizacije g. Petrič. Poročala sta kandidata g. dr. Tavčar in prof. Reiser. Splošno pritrdjevanje in

dolgotrajno ploskanje je sledilo govoru g. župana in prof. Reiserja. Na shod je prišlo tudi par pristavev drugih strank, kateri so se pa obnašali dostojno. Le vsestranski (bil je že klerikalec, socialist, demokrat, komunist, narodni socialist — kakor se sišči, misli sedaj osnovati četrto ali peto internacionalo z marami) Ojster je skušal delati med govoroma zgoz v ozadiju v predstbi. Ko je pa po pozval predsednik ljudi, naj se oglašajo, ako kdo želi še besede, jo je odkril, ker bi bil sicer izvedel od navzočih Šiškarjev, kako je med vojno ravnal s soobčani v svoji tovarni marel.

== Z Jesenic. V nedeljo so sklicali klerikalci shod v Kat. dom. Pravih volilcev ni bilo, pač pa se je natepelo precej Orlic in šolskih otrok. Kaplan Gabrovšek je zabavljaj na učitelje, češ da nečajo biti mežnarji. Gabrovšek naj se povrne raje v cerkev in naj ne ponižuje v ostudne namene, briga naj se malo bolj za versko vzgojo otrok, da bo njegovo delovanje ljudstvu všeč, ne pa samo Marijinim devicam.

== Shod demokratske stranke v Žumberku. Zagreb, 23. novembra. »Riječ SHS« javlja iz Žumberka: V nedeljo, 21. t. m. se je vršil v selu Kamencu velik shod demokratske stranke, na katerega je prišlo mnogo ljudstva, osobito pa kmetkega prebivalstva. Narodu je govoril kot prvi domačin g. Dako Makar iz Metlike, ki je pozival ljudstvo, naj ne verjame onim elementom, ki pod krinko hrvatske uganjajo protinarodno politiko. Vsi zavedni volilci, ki jim je prospeh naše države pri srcu, morajo pod zastavo demokratske stranke iti v volilni boj, da ustvarjajo na znotraj in na zunanji močno državo. Za njim je govoril drugi domačin, dobrovollec Ilija Hraničević, ki je razvil program demokratske stranke ter tolmачil narodu, da so proti demokratom in njihovu programu v prvi vrsti oni, ki jim smrdi agrarna reforma in ki žele narod še nadalje obdržati v temi in robstvu. Govoru obeh demokratskih govornikov je sledilo burno odobravanje. — Ko je bil shod demokratov zaključen, je nastopil še kandidat hrvatske zajednice Herak, a narod ga ni hotel poslušati in se je razšel, tako da je ta kandidat moral zaključiti svoja izvajanja pred kakimi desetimi ljudmi. — Ta silna manifestacija v Žumberškem okraju nam dokazuje znova, da si demokratska stranka s svojim vzornim programom od dne do dne pridobiva med narodom več tal.

== Klerikalci in dr. Brezigar. Klerikalno in narodnosocialno časopisje je napadlo dr. Brezigarja češ da je bil tri mesece na Dunaju v preiskovalnem zaporu radi veriženja. O tej stvari se nam piše: To zadevo je klerikalno časopisje razpravljalo že leta 1918. Meseca julija t. l. je prišel dr. Brezigar v Ljubljano in takratni »Slovenec« urednik Vertovec je obžaloval le napade ter izjavil, da je uverjen o Brezigarjevi nedolžnosti. Mesec kasneje je sam dr. Korošec postavil dr. Brezigarja za glavnega tajnika »Narodnega svetca« v Ljubljani. Leta 1919. meseca januarja pa je dr. Korošec kot ministrski podpredsednik poslal istega dr. Brezigarja kot gospodarskega strokovnjaka na mirovno konferenco v Pariz, česar bi gotovo ne storil, ako bi ne bil prepričan, da je Brezigar v vsakem oziru intakten. Na aferi je najbolj zanimivo dejstvo, da je na Dunaju nastopal lot glavna priča proti dr. Brezigarju dr. Ivan Slokar, sedanjí ravnatelj klerikalne »Gospodarske banke« v Ljubljani. Dr. Slokar je aprila meseca 1918 pred sodiščem izjavil, da je Nemec. Kot svedok zaalžen je izpovedal, da sicer nima nobenih dokazov, vendar pa je mnenja, da je dr. Brezigar protizakonito porabljal krušne karte, kakor se mu je očitalo v ovadbi. Ta mož je torej v aprilu še zatrdjeval, da je Nemec, novembra meseca istega leta pa se je pojavil v Jugoslaviji in se izdal za navdušenega Jugoslovana. Možu so naselili, da je dobil takoj ugledno mesto v Beogradu. Ko pa je tam klaverno doigral, so klerikalci preskrbeli temu vrnjenjaku, ki ni bil v Beogradu na vaš domov glasu, toplo gnezdo pri svoji »Gospodarski banki« ter ga imenovali za ravnatelja. Ta poštenjak bo vsekakor še dobil priliko izpovedati, v koliko so bila upravičena njegova očitanja na naslov dr. Brezigarja takrat, ko se šeponosno izdal za Nemca.

== S čim agitirajo »narodni socijalci«. Narodni socijalci z vso resnostjo agitirajo med železničarji, da treba deržiti voliti, ker bo — minister. Domišljavost in nalivnost narodnih socijalcev, ki niti na en mandat resno računati ne morejo, je brezmejna. Čudno je le, da ne proglase deržiti v svoji konfuznosti še za ministrskega predsednika, okoli katerega bodo kot ministri zbrani g. Juvan, Est, Hiter, Magister, Babnik, Kozina. Vojaka in vsi drugi veliki državni ter politični kapacitete NSR.

== Tudi Korošec podpisuje rapalsko pogodbo. Zagreb, 23. nov. »Jutarnji list« poroča iz Beograda, da je minister dr. Korošec podpisal sporazum z Italijo, in sicer s protestom, ker pride s to pogodbo velik del naše zemlje in našega naroda proti svoji volji pod tujo državo. Njegova stranka bo vedno skrbela, da se bodo naši bratje, ki so ostali pod tujo gospodovstvo, zedinili z nami. Ker pa zahteva sedanji položaj, da se našemu narodu zagotovi mir s sosedi in da se naši državni zagotovi no-

tranji razvoj, podpisuje rapalsko pogodbo s protestom in težko bojo v srcu.

== Dr. Trumbićeva demisijska sprejeta. Beograd, 23. nov. Danes dopolne se je vršila seja ministrskega sveta, ki se je bavila z ostavko ministra za zunanje stvari dr. Trumbića. Ministrski svet je sprejel ostavko ter poveril začasno posle zunanjega ministarstva ministrskemu predsedniku dr. Vesniću. Minister dr. Trumbić bo odpotoval iz Beograda v Split.

== Politični položaj v Srbiji. Zagreb, 23. novembra. »Riječ SHS« poroča iz Beograda: V političnem življenju je zavladalo popolno mrtvilo. Vse kandidatne liste so predane, vrše se le še zadnji boji po posameznih volilnih okrajih. Centralni odbor demokratske stranke dobiva dan na dan nova poročila, ki dajejo up na najlepše uspehe. Posebno poročila iz onih okrožij, kjer so imeli radikali doslej večino in kjer so računali na povolen uspeh za se, so jako zadovoljiva. Demokrati pridobivajo v Srbiji od dne do dne več pristavev. Radikalci sicer kriče, da imajo v Srbiji absolutno večino, iz pisave njihovih listov pa je razvidno, da sami ne verujejo na svojo zmago. Z vso sigurnostjo se lahko računa, da radikali v Srbiji sami ne bodo dobili več kakor 30% vseh mandatov.

== Razkol v Radičevi stranki. Član glavnega odbora seljačke stranke poslanec Hrvoj je izstopil iz seljačke stranke. Ob tej priliki je naslovil odprto pismo na podpredsednika stranke, v katerem navaja razloge, ki so ga prisilili do izstopa. Ti razlogi so popolnoma politične narave. Hrvoj trdi da se postopanje Radičeve seljačke stranke ne vrši več na onih temeljih, na katerih se je vršilo doslej. —

Misli o rapalski pogodbi.

Bivši avstrijski poslanik v Rimu dr. Karel Macchio, prinaša v »Neue Freie Presse« nekaj misli o rapalski pogodbi ter prihaja končno do tega zaključka: Kaj je bilo torej merodajno za sporazum in soglasje v mejnem vprašanju med Italijo in Jugoslavijo? Treba je predvsem opozoriti na to, da tvorijo Jugoslavija samo navidežno enotno državo v resnici pa razpada v tri sestavne dele Srbe, Hrvate in Slovence, katerih stremeljenje gredo brez ozira na verske razlike, še v marsičem drugem narazen. V tem pogledu je tudi gospodarski interes, provzročen po grafični legi, ki je merodajen v vprašanju vzhodne jadranske obali. Reka in njena čistohrvatska okolica ter ravno tako nacionalno orijentirana Dalmacija sta bili vedno Hrvatov priprave na srec, nasprotno pa je bila južna Dalmacija od nekdanj domena Srbov. Kakor so stremili Hrvati po Kvarneru in njegovem glavnem pristanu Reki, ter po izhodu na morje, tako so stremili Srbi proti jugu, proti Dubrovniku, Koturu in še bolj proti jugu. Ze Split, najboljše ležeče pristanišče Dalmacije, je razvil napram Reki nekako konkurenco, dasiravno je tam nadkrljeval še vedno hrvatski element srbski živeli. Ze iz tega izhaja, da mora biti za Srbstvo severodalmatinska obal z Zadrom in še celo z Reko, v kateri itak prevladuje italijanski element, mnogo manj privlačna.

Srbstvo pa igra v troedinstvu jugoslovenske države sedaj glavno vlogo. Oprt na še vedno dobro disciplinirano srbsko armado, je vpliv beogradske politične krogov merodajen.

V vzhodnem kulturnem razpoloženju organizirano in centralizirano Srbstvo je mnogo bolj resnega upoštevanja vredno, kakor še pretvarjajoča se organizma Hrvatske in Slovenije, ki se vrh tega še nagibata zapadnemu kulturnemu krogu, katerega vplivom sta tudi bolj dostopna. Ali ni bilo za Italijo na dani ležeče, da zgradi ravno merodajnemu Srbstvu zlate gradove, da mu po možnosti izpolni želje, zlasti, ker so bile te želje mnogo manj protivne italijanskim aspiracijam ter da prepusti potem Srbom, da oktroirajo svojim sodržavljanom te odločitve. Gotovo so si Hrvati in Slovenci predstavljali svoje stališče v novoustanovljeni jugoslovenski državi popolnoma drugače. Ker pa so sedaj skupaj s Srbi v isti hiši, jim pač ne preostaja drugega, kakor da se sprijaznijo s tem dejstvom in da igrajo vlogo zalujočih. Srbija pa bo dobila za vse svoje cilje pristanišča in izhodišča v Adriji in Italija bo še vesela, če ji bo mogla z lepo gesto ponuditi mesto v Albaniji ter ji prepustiti trajno poribišče, na katerem je sama desetletja zbiral z vsem trudom pile in suhe lovrike. Z otkom Sasenom pred Valono si je obdržala Italija nogo v stremenu za slučaj, da bi morala jahati v Albanijo, dočim upa, da bodo dobili srbski prijatelji v tej težavni deželi oreh, na katerem si bodo zlomili še marsikateri zob. Če sta se Srb in Italijan našla na škodo slabotnejših jugoslovenskih bratov, obatoja pa še druga vez. Ta vez je skupno stremeljenje preprečiti za vsako ceno, da bi se deli nekdanje avstro - ogrske monarhije kdaj zopet in v katerikoli obliki skloptli. Za Italijo pomeni trajna balkanizacija pokrajini stare donavske monarhije najboljše jamstvo, da si pridobi čim večje število čim manjših in slabotnejših držav na Balkanu oni gospodujoči vpliv, ki ji ga je prej oporekal močnejši sosed. Isto stremeljenje pa odpira Srbiji najbolj ugodno perspektivo, da si ohlani med Jugoslovani gospodstvo in vodstvo ter udinja priklonjena slovanska plemena svojim specijalnim političnim idealom. Izjavljanje dr. Karla Macchia bi bilo kolikor toliko verjetna, toda samo pod enim pogojem, da bi naša država ne bila enotna in nerazdružljiva ozire-

ma, če bi bila federativna država. V tem slučaju bi mogli govoriti o izigravanju plemena proti plemenu in o ustvarjanju plemenske politike. Da je ta nakana igrala pri Italijanih prav gotovo veliko vlogo, o tem smo prepričani. Na drugi strani pa vidimo, da se tudi nesrbski ministri niso obotavljali dati svoj podpis k ratifikaciji rapalske pogodbe, iz česar je pač razvidno,

Neregulirana Ljubljana.

Današnji »Slovenec« očita županu dr. Tavčarju, da je on kriv, da regulacijska dela v Ljubljani še niso končana ter da so sploh zaspala. Ta očitek je višek lažnjive predrznosti! Mestna občina je imela od vsega spočetka z regulacijo Ljubljane le toliko zveze, da je morala prispevati k stroškom 10% in da je bila zavezana poleg tega ob svojih stroških zgraditi mesto frančiškanskega nov most. Dela je vodila in še vodi izključno komisija za osuševanje Barja, katero je imel popolnoma v rokah bivši deželni odbor, ki je razpogal tudi z gradbenim f. ndom. Ko je izbruhnila vojaka, je deželni odbor dela ustavil, ker je poljedelsko ministristvo tudi njemu ustavilo nekatere agrarne subvencije, ki so tvarjale pravzaprav

agitacijski fond SLS. Deželni glavar dr. Sustersič je decidirano izjavil, da regulacije Ljubljane ne pusti nadaljevati, dokler mu poljedelsko ministristvo ne nakaze omenjenih subvencij in pri tem je ostalo. Bivši deželni odbornik dr. Triller je najmanj trikrat predlagal, naj se dela nadaljujejo z italijanskimi vjetniki, ker jih tako poceni nikdar več ne bo mogoče izvršiti, in ker je dovršitev regulacije skrajno nujna. Klerikalna večina deželnega odbora pa je vse te predloge vrgla pod mizo, pač v prvi vrsti za to, da je kaznovala napredno Ljubljano. To je torej resnica in iz te resnice naj blagovolijo posneti ljubljanski volilci na kak drzen način skušajo slepariti Sustersičevi nasledniki in dediči.

Volilci in predsedniki volilnih odborov v Sloveniji.

Slovenjegraški okraj

Za predsednike volilnih odborov imenovani: v Mežici agrar. insp. dr. V. Pfeifer; na Mnti finanč. taj. Josip Sattler; v St. Janžu davč. uprav. J. Cepin; v Podgorju sod. kanc. A. Zorjan; v Prevalju viš. davč. uprav. Anton Fabijan; v Remniku dež. sod. svet. Oskar Dev; v Sv. Adražu sod. kancelist Josip Drevenšek; v Vuhredu notar O. Golob; v Sv. Danijelu davč. uprav. Matija Najzer; v Šoštanju okr. sodnik Janko Serbec; v Sv. Ilju viš. davč. uprav. Alojzij Knez; v Vuzenici finančni komisar Iv. Volčič; v St. Janžu inv. Viktor Sinkovec; v Skalah odvet. kand. dr. Vilko Hrašovec; v Šmartnem davč. ofic. Fran. Čuš; v Topolšici okr. zdrav. dr. Boštjan Erat; na Tolstem Vrhu viš. dav. uprav. Ferdo Kocuvan; v Velenjem notar Matija Marincek.

Prekumarski okraj.

Za predsednike volilnih odborov so imenovani: v Gornjih Petrovcih učitelj Dražo Črnko; v Fokovcih učitelj Avgust Požegar; v Bakovcih notar Anton Koder; v Dolnji Lendavi okr. sodnik Milko Gaber; v Beltincah odv. kand.

dr. Janko Pilkuš; v Kančevcih davč. ofic. Ivan Stare; v Bodoncih učitelj Avgust Čizek; v Bogojniču nadučitelj Julij Kontler; v Pečaroveh učitelj Viktor Engelsberger; v Kuzdobljani odv. kand. dr. Slavko Welzel; v Kupšinih sod. kanc. Viktor Nemeš; v Puncincah sodnik dr. Vojteh Hočevar; v Turnišču not. kandid. Janko Globoknik; v Sv. Jurju šolski ravnatelj Stefan Korzo; v Šaloveh šola. nadzor. Rado Jurko; v Kobližu prof. dr. Svetelj; v Čankovi gimnaziji profesor Alojzij Spander; v Centbiu odvetnik dr. Janko Leskovec; v Markovcih učitelj Fran. Čuček; v Črenčevcih sod. ofic. Ivan Globelnik; v Moščanih odv. dr. Ferdo Černe; v Dobrovniku dav. ofic. Anton Sel; v Gornji Lendavi avskultant Anton Savelj; v Melini viš. sod. ofic. Josip Rus; v Grilcinah sod. ofic. Davorin Pen; v Križovcih Anton Hupka; v Fikšinih učitelj Janez Pralinger; v Gedarovcih davč. oficijal Maks Merčun; v Tišini viš. sod. oficijal Anton Novak; v Gaberju sodnik dr. Rihard Tomšič; v Martijanovcih odv. dr. Igo Janč; v Soboti okr. sodnik dr. Hinko Irgolič; v Koprivniku davč. uprav. Ferdo Prelog.

Volilci!

Spominjajte se, da so klerikalni poslanci v bivšem avstrijskem parlamentu bili tišči, ki so odobrili zakon o volilni dolžnosti do 50 let.

Spominjajte se, da so klerikalci, na čelu jim dr. Sustersič in dr. Pegan, bili edini v Sloveniji, ki so ščevali na vojno proti Srbiji.

Spominjajte se, da je klerikalna Slovenska ljudska Stranka izdala ob izbruhu vojne okrožnico na svoje zapužnike, v kateri jih je pozivala, naj vsakega narodno mislečega Slovence ovadijo oblasti kot srobita in rusofila ter ga izroče krivniku.

Spominjajte se, da je bilo na statine poštenih Slovencev in Slovenk na podlagi tak klerikalnih ovadb vržanih v ječo.

Spominjajte se, da so znani klerikalni veljaki, ki jih še sedaj klerikalna stranka trpi v svoji sredi, izročili kmetu Brentecu na Dovem in kovaču Kromarju v Črnomlju avstrijskemu krivniku.

Uvažujte, da klerikalna stranka deluje za malo Slovenijo, v svrhu da bi lažje spravila Slovence pod nemško in habzburški jarem, kjer so za pripraviene leži in vesala za vse zavodne Slovence.

Uvažujte, da bi se v tem slučaju vsem nam godilo tako, kakor se godi sedaj našim slovenskim rojakom na Koroškem.

Uvažujte, da je klerikalna stranka s svojo nesrečno politiko zalagala koroški plebiscit.

Uvažujte, da je klerikalna stranka vsled nesrečnega koroškega plebiscita sokriva našega nuspaha pri pogajanjih z Italijo.

Kateri pošten Slovenec more glasovati za tako stranko? Nobeden!

Dneve vesti.

V Ljubljani, 24. novembra 1920.

== Predsednike volilnih odborov po deželi, v kolikor so somišljeniki naše stranke, prosimo, da nam izid skrutinlja v posameznih občinah takoj se isti dan brzojavno sporoče. Stroške jim povrnemo. Uredništvo. ==

== Poslovanje glavnih volilnih odborov. == Uradno se objavlja: Dne 29. novembra t. l. bodo od 9. ure dopolne poslovali glavni volilni odbori in sicer 1. za volilno okrožje Maribor, Celje, Prekmurje v Mariboru, v veliki dvorani mestnega magistrata. — 2. za volilno okrožje Ljubljana, Novomesto v Ljubljani, v dvorani v Mestnem domu. — 3. za mesto Ljubljano s Spodnjo Šiško v Ljubljani, v dvorani na Mestnem magistratu. — Na to se opozarjajo vsi predsedniki volilnih odborov, ki morajo v zmislu člena 75 volilnega zakona za ustavotvorno skupščino zapечатati zavoj, v katerem se nahajajo volilni spisi, domesti dne 29. t. m. svojem glavnemu odboru.

== Afera Pegan. == Zadeva narodne časti. Da ne bo javnost v kaki zmoti, povemo, da zagovornik Pegana ni nihče drugi, kakor znani kandelaberski govornik z geslom: »brat bratu nož v srce«, dr. Marko Natlačen. Dotični mož, ki je celo zadevo Brentecovo razodel in pozneje hotel bistvo stvari utajiti, je klerikalni veljak dr. Adlešič. Sramotne substitucije dr. Sustersiča na nima nihče drugi kakor bivši klerikalni poslanec dr. Benkovič. Razbremenjenje takozvani »krvavi pes« Boubljak. To so nenobitna dejstva, ki se dajo izkazati po — sodnih aktih. Ako še novemo, da je prosluli avditor in zagrizeni klerika-

lec Valentin Levičnik brskno odklonil vsak prispevek za Krekov spomenik z motivacijo, da »za ta spomenik ne da nič, ker le Krek zanicheval avditorje«, potem smo javnosti pokazali le en del tistih klerikalnih »tihih herojev«. Prosimo, da se g. Levičnika ne zamenja s poštenjakom svetnikom Levičnikom v Ljubljani, sinom sodnega predsednika, ki je med vojno in vedno javno odklanjal zamenjavo in identifikacijo z Valentinom Levičnikom, ki je nekje na Stajerskem. Kdor ima kaj narodnega ponosa in časti v sebi, ne bo glasoval s to družbo!

== Nečuvno! V listu »Neue Freie Presse« v štev. 20.198 na strani 16., čitamo ta-le oglas: »Als Stütze des Lebens und Büroleiters wird tüchtiger, durchaus verlässlicher Buchhalter und Korrespondent, der in allen Büroarbeiten, Bank- und Steuerangelegenheiten vertraut ist, für ein grosses, altes Manufaktur - Engros - Geschäft in Laibach gesucht. Reflektiert wird nur auf solche Herren, die schon in ähnlichen Unternehmungen tätig waren und sich mit langjährigen besten Referenzen ausweisen können. Kenntnis einer elawischen Sprache erwünscht, doch nicht Bedingung. Wohnung zugesichert. Ausführliche Offerten mit Bild und Gehaltsansprüchen an Postfach 85, Ljubljana.« — Če se ne motimo, obstoja naredba, ki zabranjuje trgovskim podjetjem, da bi nastavljala pri nas tujece, ker je v trgov. stroki pač dovolj sposobnih domačih moči na razpolago. Citirani oglas pa izpriluje, da hoče neka trgovska trvdica nastavit pri nas inozemca Nemca, ki mu ni potreba niti znati našega jezika. To je nesramna predrznost, ki nima primere! Ta nesramnost je tem večja, ker se dotičnemu nemškemu inportancu celo zagotavlja stanovanje in to v času, ko še na stodi-

ne naših ljudi mora stanovati v železniških vagonih! Zanimivo bi bilo izvedeti, kakšna je dotična tverda, ki se skriva pod poštni predal 35? Ne moremo verjeti, da bi bilo to slovensko podjetje, ako pa je, kar je skoraj izključeno, pa ne zasluži slovenskega imena. Ako pa je ona tverda nemška, potem jo bo treba energično podučiti, da morajo na jugoslovnskih tleh priti do kruha v prvi vrsti domači sinovi in njih drugi!

— Volilne kroglice. Ministrstvo za notranje stvari je prejelo poročila, da gotovi sumljivi izdajajo volilec glasovalne kroglice, do katerih so mogli priti samo na nedovoljen način, ter jim polnijo, da se na dan volitev lahko z njimi okoristijo. Ministrstvo za notranje stvari je odredilo, da se take kroglice takoj konfiscirajo kot državna lastnina in da se proti dotičnim osebam takoj uvede preiskava. V interesu volilcev in naroda pa je, da se takoj naznanijo oblastvom vse one osebe, ki te kroglice razdeljujejo. Sicer pa, četudi bi imel kdo več glasovalnih kroglic, je brezdomno, da nima to zanj nobene fiktivne vrednosti, niti bi to moglo imeti kak vpliv na izid volitev. Kajti po členu 37 in 63 volilnega reda za ustavotvorno skupščino se mora volilni odbor na dan volitev pred začetkom glasovanja prebrati, ali so glasovalne kroglice in zabojniki s kroglicami, kakor tudi vse drugo v volilnem lokalu v redu. Nadalje mora predsednik volilnega odbora izročiti vsakemu volilecu, preden ta prične glasovati, eno kroglico in pri tem ugovoriti, ali ima volilec samo to kroglico v roki. Ko volilec prejme kroglico, jo dene v desno roko, zapre roko in gre s tako zaprto roko od skrinjice do skrinjice po vrsti, vake v vsako skrinjico roko, kroglico pa pri tem spusti v ono skrinjico, na kateri je prilepljena kandidata lista, za katero hoče glasovati. Ko potegne roko iz poslednje skrinjice, jo mora vpriti vseh odpreti, tako da lahko vidi vsakdo, da nima več kroglice v njej in da je glasoval. Ves čas, dokler volilec glasuje, morajo predsednik in člani volilnega odbora paziti na to, na volilec ne dene kroglice v drugo roko in da je ne roko iz poslednje skrinjice, jo mora biti vsakdo na jasnem, da se z drugimi ali narejenimi kroglicami, ki se pomekne razdeljujejo, da bi se volilci zmotili, in ki so morda tudi predmet nedovoljene trgovine, ne more nihče okoristiti. S takim postopanjem se dotičniki samo lahkomišljeno izpostavljajo težkim kaznim, ki jih za take primere predvideva zakon o volitvah narodnih poslancev in kazenski zakon.

— Oziroma se vendar na dejanske potrebe! Pišejo nam: Poverjeništvo ministrstva financ in komisarijat za tujski promet v Ljubljani opozarjamo, da se zanimata za tobačno trafiko na kamniškem kolodvoru in trafiko pri Karlu Prelesniku v Stahovici, katerih smo bili hribolazci zelo vajeni in vsikdar postreženi. Zdi se trafiko na kamniškem kolodvoru odpravili in ono v Stahovici, ne vemo na čigavo pripravljanje, premestili dve uri daleč od tam na Gozid, visoko v hribe. To ni v korist občinstvu, ne državi. Še manj pa je s tem poskrbljeno za tujski promet. Kamniške planine so torišče turistov. Z odpravo teh tobačnih trafik pa ni prav nič ustrezno turistom. Finančna oblast naj omenjeni trafiki zopet vpostavi in s tem ustrezno turistom in tudi domačim ljudem. Uverjeni smo, da bo kamniška podružnica Slov. planinskega društva gotovo soglašala z našo zahtevo. — Hribolazci.

— Kdo je iz Logatec brzojavil v Rapallo? Znano je, da so Italijanski listi poročali, da je »logaški župan« posljal v Santo Margherito na Italijansko delegacijo brzojavko, v kateri se zahteva, da naj ostane Logatec pod Italijo. Z ozirom na to vest je naš list dobil in tudi priobčil dopis iz Logatec, v katerem se je izrekla sumnja, da so bile v zvezi z ono brzojavko trgovci z lesom Branko, Oblak in Lenassi, posestniki Hodnik in Jelenc ter trgovci Verbič. Dotični dopis se je končal tako-le: »Zahtevamo, da imenovani odvrnejo že sedaj od sebe sum, dokler imajo še priliko doprinesiti dokaz.« Vsi v dopisu imenovani so nam poslali dokaz, da niso bili v kritičnem času, ko se je odposlala brzojavka, v Logatec, deloma pa so se izkazali z izjavo Italijanskega izrednega komisarja v Dolenjem Logatcu Antona Luttmana. V kateri le-ta potrjuje, da niso bili nikdar pri nem intervjuu, da bi se poslala Italijanski delegaciji v Rapallo brzojavka z zahtevo, da bi Logatec še nadalje ostal pod Italijo. Stvar je s tem dovolj pojasnjena. Zdi se, da so dotični brzojavko fabricirali Italijani sami, da bi v naši javnosti vzbudili proti našim ljudem v Logatcu nezaupanje.

— Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj vabi vse svoje somišljenike na volilni shod, ki se vrši danes v sredo, dne 24. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni g. Frana Oblaka »pri Tončkovemu Francelju« na Tržaški cesti št. 22. Na shodu govori dr. Kramer in profesor — Kvarter prof. Kozine, ta Kranjski instrument naše pesmi, dolbia v našem kulturnem življenju vedno večji pomen. Ni je važnejše narodne prireditve, da bi ne nastopil ta kvartet idealnih pevcev in vselej žanje za svoja mojstra izvajanja nehranjeno priznanje in občudovanje. Štirje uradni tvorijo ta četverstolek, ki ima namen v naidovršnejši obliki popularizirati jugoslovnsko pesem. In ta namen dosega resnično povsod in vedno na čast Slovenca. Tudi na večeru, ki ga je priredil Sokol v počaščenje prvakov češkega Sokol-Brazašk.

stiva, je Kozinov kvartet zadivil. A zadivil je celo najkompetentnejšo pevsko kritiko, sinove Smetanove. G. dr. Heller je objel naše pevce ter vzklikal: »Fantje, peti znate prekrasno! Tudi g. dr. Jos. Scheiner je prišel k mizi pevskega kvarteta, se zahvaljeval za najpotplejšo prisrčnostjo za umetniški užitek ter se je končno od vsakega pevca posebej poslovil z zagotavljanjem, da ga je slovenska pesem očarala. Splošna sodba na tem večeru je bila, da je profesor Kozinov kvartet, kakor že tolikokrat, poživil trdi ta prelepi večer, in v največji meri gre gotovo kvartetu izjava češkega govornika: »Pri Vas v Ljubljani je lepo, kakor pri nas doma!« — Kvarter prof. Kozine je lahko ponosen, da je mogel na takem večeru zopet tako častno nastopiti; ljubljanski Slovenci in Čehi pa so mu od srca hvaležni. Požrtvovalnost in umetnost teh mojstrov pevcev je enako velika ter vzelje vsem jugoslovnskim pevcem. Čast jim!

— Izjava! Na razna domnevanja izjavljamo, da ne rišem v obstoječi volilni borbi nikakih karikaturn za nobeno politično stranko. Maksim Gaspari.

— Nervozna volilna agitacija po Ljubljani. Ljubljana živi v nervozni volilni borbi. Zadnji teden pred volitvami nosi signaturo kričeče volilne reklame in groteskni karikatur. Klerikalna stranka je pričela v svojem bulvardnem časopisu s serijo karikatur, katere fabricira neki poseben konzorcij tehnikov. Plačajo jih ne posebno visoko. Tudi socialni demokratije so včeraj in danes odgovorili s protiklerikalnimi karikaturami. Neboj kričečih letakov preplavalja Ljubljano in deželo. Glavni trum socialnodemokratske volilne propagande je »republika«. Številne socialnodemokratske letake je zaplenila policija.

— Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj vabi vse svoje somišljenike na volilni shod, ki se vrši danes v sredo dne 24. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni g. Frana Oblaka »Pri Tončkovemu Francelju« na Tržaški cesti št. 22. Na shodu govori dr. Kramer in profesor Breznik.

— Dostavek. Na častnem večeru na čast češkoslovnskim sokolskim delegatom v ponedeljek sta govorila po en zastopnik napredne akademске mladine in dijaštva iz neodrešene domovine, kar je iz včerajšnjega poročila pomotoma izostalo.

— Ruski begunci v Strnišču pri Ptuj. Iz Maribora poročajo, da je danes dospel tja prvi transport ruskih beguncev, broteč 1000 mož, med njimi baje tudi general Vrangeli sam. (Ni verjetno.) V kratkem dospje v Strnišče še par transportov s približno 2000 ujetniki.

— Zdravstveno stanje mestne občine Ljubljanske. V času od 31. oktobra do 6. novembra se je rodilo v Ljubljani 27 otrok, mrtvorojeni so bili 5, umrlo je 20 oseb, med njimi 9 domačinov. Umrli so: za tifusom, za grižo 1 tujeec, za jetiko 2 osebi in vsled nezgode 2 osebi. Oboleli so: za škrlatno 1 oseba, za tifusom 1 vojak, za grižo 4 osebe, vmes 2 tujece.

— Nova afeta Žebota. Iz Maribora nam poročajo: Kakih 14 dni po znanih demonstracijah je prišel znan urednik Žebot v hotel Meran. Ko ga je zagledal tamošnji hotelier Friedl, ga je sprejel s prijaznimi besedami: »Baraba, falot! Ti si tisti, ki je šuntal, da naj tudi meni vse pobejto! Naznanil sem te že policiji! Marš ven!« in potisnil ga je iz sobe. Danes bi se imela vršiti obravnava zaradi razžaljenja časti. Namesto Žebota je prišel njegov zastopnik dr. Juvan, namesto Friedla pa dr. Štor. Dr. Juvan je izjavil, da umakne tožbo, ker sta se prizadeti stranki že izvensodno poravnali.

— Alkoholino zastrupljenje. Ne navadno alkoholino zastrupljenje, ki je prava slika kmečkega življenja, se je dogodilo v Poljanah nad Škofjo Loko. Kakih 18 mladih, še mlečno-zobilnih paglavcev je popivalo, ratalo in pevalo v hiši kočarice Kržišnik v Hotavljah pri Poljanah. Žganje »sadjevec« so pili kar iz vinskih kozarcev ter so ga popili 5 in pol litra. Sedemnajstletni čevljarški vajence Josko Šubic pa ga je nato še sam popil pol litra na dušek. Okoli ene ure ponoči dne 19. t. m. je šel domov, a pred hišo se je nezavesten zgrudil na tla ter ostal do jutraj popolnoma nezavesten. V nezavestnosti je tudi umrl vsled alkoholinoga zastrupljenja.

— Tatvina na glavnem kolodvoru. Italijanski trgovec iz Milana Omo dalle Nogare je bil na glavnem kolodvoru okraden. Neznani in uren tat mu je iz kupeja tržaškega brzojavca odnesel kovčeg s perilom in drugimi potnimi potrebščinami v skupni vrednosti 1500 dinarjev.

— Nezgoda. Delavec, ki je ponesrečil v dr. Borovnih gozdovih pri Sv. Ani nad Trčičem, se imenuje Ciril Avsenik. Hlod mu je zlomil desno nogo. — Na zmrznjenih tleh je spodrsnil desetletni Janez Bernik iz Stražišča pri Kranju ter si je zlomil nogo v stegno. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico.

— Poneverba. Na telefonično obvestilo o rožničkah postaja v Kam-

niku je ljubljanska policija aretirala Frana Z., ker je baje poneveril 28.000 kron.

— Velika tatvina v vlak. Rusko-knemu Mihael Nikolajevič Volkovskiemu so bili ukradeni med vožnjo iz Rima v Beograd med postajama Bologna - Mestre trije usnjeni kovčgi, eden črne, dva rjave barve, z raznim perilom, obleko in drugimi vrednostmi ter okoli 160.000 frankov gotovine. Izsleditelju tatu je zagotovljena nagrada 100.000 franc. frankov.

— Tatvina šolskih zvezkov. Danes ponoči je bil ukraden iz poštnega voza polhovrške pošte na dvorišču gostilne Ivana Ogorelca, Pred Igriščem 3, postiljona Janca Kosičina en zavoj s 500 šolskimi zvezki. Škoda znaša 613 K. Svarimo pred nakupom in naj občinstvo, če bi slučajno opazilo kaj sumljivega, to javi policiji.

Kako bomo volili?

1. Kdor je vpisan v volilne imenike, je upravičen voliti.

2. V nedeljo (28. t. m.) zjutraj naj se vsi napredni volilci enega okraja zberejo in skupno odidejo na volišče.

3. Ne pozabi vzeti s seboj kake izkaznice (bodisi domovinski, orožni ali poročni list ali kako drugo legitimacijo), kati k volitvam ne dobiš od oblasti nikačegapoziva.

4. Na volišču ravnaj tako-le:

a) Ko stojiš v glasovalno sobo, povej komisiji svoje ime, priimek in svoj poklic.

b) Če te člani komisije ne poznajo, pokaži tisto izkaznico, ki si jo prinesel s seboj.

c) Komisija nato ugotovi Tyolo upravičenost do glasovanja in Ti izroči majhno kroglico, ki jo skrbno stisni v desno pest.

d) Član komisije pokaže skrinjico in Ti razloži, za katero stranko je namenjena ta ali ona skrinjica.

e) Roko s kroglico vtakninaKranjskem v prvo skrinjico, na Štajerskem v tretjo, spusti kroglico in potegni prazno, a zaprto roko zopet ven.

— Tatvina pokrajinskih slik. Alojziju E. sta bile ukradeni dve pokrajinski sliki, vredni 2000 K. Pred nakupom svarimo!

— Vlomi po deželi. V zadnjem času se dogajajo po deželi številni vlomi in tatvine. Dobro organizirane bande vlamljajo zlasti v trgovine. Velik vrom je bil izvršen v trgovino Ivana S. v Šoštanj na Štajerskem. Vlomiči so odnesli velike množine finega angleškega sukna. Trgovino so skoro popolnoma izpraznili. Skupna škoda znaša 101.000 K. — Vlomiči so neznani.

Pozor somišljeniki!

Volilna žara JDS. je na Kranjskem proa.

f) Nato vtakni prazno, zaprto roko še v vse ostale skrinjice in pokaži nazadnje že itak prei prazno roko komisiji.

Tako si volil napredno, demokratsko stranko, ne da bi kdo za to vedel.

Vsak glas je važen, zato poidi tudi po sosedu in prijatelja, ki ima glasovalno pravico, na ne ve, kako naj glasuje, pripelji ga na volišče, razloži mu, kako si storil sam, da tudi on stori enako in da tudi on spusti kroglico takoli v prvo, to je našo skrinjico.

Naši možje moralo imeti v bližini volišča svoj prostor in volilni imenik, da natančno lahko zasledujejo, kdo od naših še ni volil, da pravočasno pošljejo po nlega. Pregled naj se izvrši še dopoldne med 10. in 11. uro. Takoi v popoldanskih urah je treba potiskati še vse one volilce, ki dopoldne še niso glasovali.

Po izvršeni volitvi ne hiti takoi domov, ampak ostani v bližini volišča v družbi drugih naprednih volilcev, da bodo omahilivi videli našo moč in storili (kot ti) svojo dolžnost napram narodu in državi.

Za pristaše demokratske stranke obstoja volilna dolžnost, zato v nedeljo 28. t. m. zjutraj vsi na noge!

Apel višjemu šolskemu svetu.

Jugoslovnska Matica si je postavila važno nalogo buditi zanimanje za neosvojbojene kraje med narodom, pojasnjevati potrebo podpore bratom, katerim se je naša država odrekla, njih neugodno položaj in važnost njihove od nas odrgane domacije — Primorja z velikimi pristančili in morjem ter Koroske za naše narodno gospodarstvo in za našo državo ter zbirati sredstva, da jih bo mogla podpirati v njihovem boju proti potujevanju in gospodarsko pol. uničevanju. Da bo mogla to težko nalogo, katere je obremen našega celega naroda, ki je postal svoboden in združen, vršiti, smatra za najnujnejše vzbuditi zlasti v mladini čim večje zanimanje za to vprašanje in buditi v njenih srcih zavest krivice, ki je prizidana njihovi bratom ter buditi končno ljubezen do nje, da bodo že v mladosti pomagali in se pripravljali za veliko zgodovinsko delo našega naroda, katero ga čaka v bodočnosti. Svojegega »Jugoslovnska Matica« ne more doseči sama in iz lastne moči, ampak potrebuje krepke pomoči celega naroda in njihovih odločujočih činiteljev. Zlasti oni činitelji, katerim je poverjena velika naloga voditi in nadzorovati vzgojo mladine, zamorejo v tem oziru mnogo storiti.

Bliža se dan obletnice našega osvobodjenja in našega zjedinenja v enotno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev, dan druge obletnice svobode našega naroda.

Da se bo ta dan primerno praznoval, je gotovo naloga vsakega svobodnega člana naše države. Vsi tedga je podpisani odbor, kateri danes tvori vodstvo Jugoslovnske Matic v Sloveniji, razpravljal o načinu, kako bi bilo mogoče najbolje in najuspešnejše to storiti in je prišel do zaključka, da bi bila ravno ta svečana prilika

primerna vzbuditi v mladini zanimanje za težko usodo naših bratov in vzbuditi v njej tisti čit ljubezni do zaslužnih bratov, kateri rodo požrtvovalnost in voljo do dela za končno združenje tudi s temi, danes od nas odtrganimi brati.

V smislu tozadnega sklepa prosa podpisana, naj slavni Višji šolski svet izda navodilo vsem šolskim vodstvom v Sloveniji, da zbera dne 1. decembra t. l. svojo šolsko mladino ter ji razlože na primeren način, kako težka usoda je zadelala veliki del njihovih bratcev in sestrice, ki danes vsled političnih razmer ječe pod tujim nasiljem, kjer jim tuje onemogoča vzgajati se v materinem jeziku in jih obsoja v potujevanje in v narodno smrt. Obenem naj jim razlože nekoliko narodno zgodovino, zlasti z ozirom na te, sedaj odtolene jim rolake, na gospodarsko, politično in kulturno važnost tega dejstva za našo državo in naš narod sploh ter jih obenem vzbudujajo, da že danes z vsemi močmi pomagajo svojim nesrečnim rojakom s tem, da z vsvo marljivostjo po svojih močeh zbirajo in žrtvujejo za velike namene, katere si je postavila »Jugoslovnska Matica«.

Slavni Višji šolski svet bo gotovo uvaževal veliko vzgojno važnost takega predavanja, kakor tudi veliko vzgojno važnost, ki jo bo imelo vzbujanje smisla požrtvovalnosti za nesrečne rolake pri mladini ter bo vsled tega gotovo ugodil prošnji.

Obenem naj blagovolji izdati navodilo, da se nabrani prispevki obnem s poročilom pošljejo na naslov podpisane.

Ljubljana, 22. novembra 1920.
Odbor glavne podružnice »Jugoslovnske Matic v Ljubljani.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Sreda, 24. nov., Ljubimkanje, red A. Očetrak, 25. nov., Pohujšanje v dolini Bentflorijanski, red A.

Petek, 26. nov., Sen kresne noči, v opernem gledališču, ob dramskih cenah, red B.

Sobota, 27. nov., Pohujšanje v dolini Bentflorijanski, red E.

Nedelja, 28. nov., Ljubimkanje, izven. Ponedeljek, 29. nov., Figaro se ženi, red A.

Opera:

Sreda, 24. nov., Lepa Vida, red E. Očetrak, 25. nov., Dalibor, red C.

Petek, 26. nov., Sen kresne noči, dramska predstava, ob dramskih cenah, red B.

Sobota, 27. nov., Vesele žene windocake, red D.

Nedelja, 28. nov., Trubačur, izven. Ponedeljek, 29. nov., zaprto.

— Občutna Matica. Komorni koncert slavnega Sevdikovega kvarteta iz Prage se vrši v Ljubljani v četrtek, dne 2. decembra 1920 v Unionski dvorani. Kranjski sponzor obsega skladbe Dvořaka, Beethovna in Griega. Kvartet priredi po Jugoslovni 12 koncertov, med temi 2 v Beogradu.

in 2 v Zagrebu. Prosimo, da bi njih edini koncert v Ljubljani ne bil prazen. Vsi prijatelji naščistelje komorne glasbe na plan!

— Koncert Lisinskoga v Pragi. Drugi koncert Lisinskoga je bil v soboto. Na sporedu so bile narodne pesmi, katere je prasko občinstvo sprejelo z velikim umevanjem. Pesmi Lhotkove so morale večkrat ponoviti in dodati nekatere slovanske pesmi, kakor »Pašol Janko« in »Teče voda« ter rusko pesem »Tari Bari«. Tenorist dr. Benkovec s svojim prekrasnim glasom izlaval veliko navdušenost. Občinstvo ga je večkrat poklicalo in priredilo pevovodil Lhotki velike ovacije. Njegove skladbe so izredno ugajale. Ugledni glasbeniki in tudi časopis zelo hvaljivo koncert. — Včeraj dopoldne se je vršila v dvorani občnega doma v Pragi slavnostna matineja Dr. Horak se je v navdušenem govoru spomnil slovenskih junakov v svetovni volni; nato je Lisinski zapel Hrističev koraj. Take navdušenosti v Pragi že dolgo ni bilo. Popoldne je Lisinskoga na Slovanec pozdravilo pevsko društvo praških učiteljev in učiteljic, ki so Lisinskemu na čast zapeli več pesmi. Zvečer je bil dimer pri poslaniku SHS. Danes bo poslednji koncert. Jutri se odpelje društvo Lisinski v Pizeni.

— Anton P. Čehov: »Sosedje in druge novele«. Poslovenil Fran Pogodnik v Ljubljani 1920. Založila

Tiskovna zadruga v Ljubljani. Stran 164. Cena K 18, po pošti K 160 več. Za prijateljevim zbornikom stopa s to zbirko zopet pred nas A. P. Čehov poleg francoskega Maupassanta največ čitani ruski novelisti. Tolstoj je sodil, da je med modernimi pisatelji edini Čehov pravi Rus. Fini psiholog obdeluje vestransko snov ter slika življenje z dosledno realistično in neizprosno resničoljubnostjo znova, kako se je znal lotiti problematične ženske naravi in izpremenljivega ženskega značaja. Delikatne stvari, kakor žensko nezvestost v zakonu, stremljenje ženske duše, dvigniti se nad vsakdanjost, ostreosti se lažne morale in se izpopolniti kakor možki, dalje žensko objestnost in muhavost obvladuje pisatelj z nedosežno lahko in dovršenostjo. Knjiga obsega poleg naslovne povesti še nastopne: »Babje carstvo«, »Veliki in mali Volodja«, »Znameniti ljudje«, »Dobri ljudje« in Rothschildove gosle. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi, Sodna ulica 6.

Babica.

Letos je minilo 100 let, odkar se je narodila češka pisateljica Božena Němcova. »Slov. Narod« se je spominjal tega dogodka in na kratko očrtal življenje in delovanje te velike češke rodoljubkinje; življenje polno trpljenja in prevare, posvečeno le delu za narod. To delo takrat še ni našlo zadostnega priznanja, zdaj pa se blagoslovja in proslavlja. Glavno delo Božene Němcove je »Babica«, prizori iz življenja na kmetih, povesti iz resničnih doživljajev pisateljice same, njeni spomini na mladostna leta, katere je preživela v gorskem zakotju ob češko-sleski meji. Tu so nam očrtani ljudje tako plastični in mojstrski, tu je opisan razvitek in potek otroškega življenja tako živo in izobno, da se »Babica« smelo stavi v prvo vrsto svetovne literature. Ne samo Čehi, tudi drugi narodi so se divili temu delu. Tudi Slovenci smo dobili že jako zgodaj v Janežičevu »Cvetju« Cegnarjev prevod, ki se potem še parkrat ponatisnil. Spominjam se, kak vtisk je napravila »Babica« name, ko sem jo kot 10—12letni deček dobil prvič v roki. Čital sem jo vedno zopet vnovi in jo znal kmalo skoro na pamet. V 4. šoli smo pri prof. Marnu, ki je tedaj poučeval slovenščino, čitali »Babico« in Marn je nekatere kratke odstavke prebral tudi v češkem izvirniku ter tako praktično dokazal sorodnost teh dveh jezikov. Tudi pozneje sem še včasih segel po »Babici« in ko sem bival med Čehi, nisem zamudil, omisliti in čitati izvirnik. Čehi imajo nešteto izdaj Němcove »Babice«; imajo pa tudi nekatere ilustrirane izdaje »Babice«. Menim, da bi bilo primerno, ako bi se kako slovensko knjižno podjetje obrnilo do dotičnih založnikov ter našli decil ponudilo lepo ilustrirano izdajo te najpriljubljenejše češke povesti. Seveda bi bilo treba Cegnarjev prevod znova opiliti. To bi bilo lepo literarno darilo naši mladini o priliki stoletnice Božene Němcove. Ker bi ne bilo treba omisljati si novih klisjev, temveč bi se plačala le malenkostna svota za posojene klisje, bi knjiga tudi ne bila tako draga, kakor bi bilo v sedanjih razmerah z izvirnimi ilustracijami okrašeno delo. Sicer pa spadajo v češko delo češke izvirne ilustracije.

Izpred sodišča.

— Začetek porotnih razprav. Dne 6. decembra prično pri ljubljanskem deželnem sodišču porotne razprave v zimskem zasedanju. Določeni je že več razprav, večinoma slučaj tatvine. Pred poroto pride tudi tiskovna pravda nekdanega komunističnega voditelja ing. Gustinčiča, ki tožlj g. Milana Pluta in še nekatere osebe zaradi žaljenja časti potom tiska. Porotno zasedanje bo trajalo skoro do Božiča. Gustinčiču so očitali, da je bil kot emigrant v službi črnogorskega kralja Nikite.

— Slaboumen konj. Pred sodnikom v sobi št. 28 stoji kmetica Reza Zeleznikar. Sodnik ji prečita ovadbo, v kateri pravi, da je 11. oktobra zakrivila s svojim vozom karambol s cestno železnico na Karlovski cesti. Kmetica Zeleznikar pristavi: »Res je, gaspudi! Pa konj je slaboumen. Smo se že pravadli v Velikih Laščah zaradi njega. Jaz sem bila pa tudi pijana in sem padla z voza.« Sodnik jo je obsodil na 100 K kazni ali 10 dni zapora. Po sodbi: »Ali ste zadovoljni s sodbo?« Kmetica: »Oče čjo, precej plačam.«

— Amor, amor, oh che bel fior! Pred sodnika sobe št. 28 stopijo trije veseli ljubljancje, ki so se naučili nekaj italijanskih pesmi. Nekd noč so bili s kitaro na »ohetice« ter so poročeno po Hrenovi ulici brenkali, pevajoč »Amor, amor, oh che bel fior!« Novoporočenca sta dalje korakala. Njih petje pa je kritiziral neki sluga, ki so ga potem pretepli. Včeraj so bili pred sodnikom Janez R. Jože S. in Albin B. Sodnik jih je oprostil, ker je to bilo le razgrajanje.

Društvene vesti in prireditve.

— Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani priredi v četrtek, 25. t. m. ob 8. zvečer v restavraciji »Union« 3. prijateljski sestanek. (K)

Aprovizacija.

— Premog. Člani »Društva vpkofencev južne železnice« dobe premog na nakazila mestnega magistrata v sredo in četrtek. Vsaka rodbina dobi 200 kg za K 20.

Najnovejša poročila.

DEMISIJA MINISTRA DR. TRUMBICA.

— d Beograd, 23. nov. Presburo javlja: Z ukazom od 22. t. m. je sprejeta ostavka zunanjega ministra dr. Ante Trumbića, kateri je stavljen na razpoložanje. Z istim ukazom je imenovan za zunanjega ministra ministrski predsednik dr. Vesnić. Dr. Trumbić je obrazložil svojo ostavko v nastopnem pismu: »Beograd, 20. novembra. G. predsednik! Z današnjo ratifikacijo pogodbe, sklenjene v Rapallu, je končano vprašanje o mejah ozemlja Srbov, Hrvatov in Slovencev. Od dneva dalje, ko je Avstro-Ogrska napovedala vojno Srbi, sem se posvetil delu za osvoboditve in ujedinjenju naše prostrane domovine. Ko mi je bilo meseca decembra 1918 ponudena čast delegata na mirovni konferenci in ministra za zunanje posle, sem se odzval pozivu svoje domoljubne dolžnosti. Sklenil sem, posvetiti se temu delu, dokler se ne reši mnogolično in težko teritorialno vprašanje naše domovine. Vendar že tedaj sem izjavil, da se bom zahvalil za ministrsko čast, kakor hitro bodo rešena ta vprašanja. Upam, da sem izpolnil svojo častno dolžnost napram kralju in domovini po svojih najboljših močeh in po svoji vesti. Mislim, da je sedaj prišel čas, ko vam morem staviti na razpoložanje portfelj ministra za zunanje posle. Pri tem Vas prosim, da blagohotno upoštevate ta moj sklep in da upoštevate mojo ostavko. Prosim Vas, gospod predsednik, bodite pripravljeni o mojem globokem spoštovanju. G. dr. Milenku Vesniću, predsedniku ministrskega sveta, Beograd, Dr. Ante Trumbić.«

ZE IZGANJAJO NAŠE LJUDI.

— d Kraljevica, 23. nov. V Suski, davčna občina Mali Lošini, je takoj po sklepu pogodbe v Rapallu došlo vojaštvo s karabinjerji v stanovanje župnika Pavla Šabelja in mu izročilo dekret komisarija v Lošnju, s katerim se mu daje na znanje, da je izgnan iz Lošinja na otok Krk, kjer je župnik doma. Karabinjerji mu niso dali več časa, kakor pol ure za odhod, tako, da ni mogel urediti uiti svojih najnujnejših zadev. Z izgonom župnikovim je hudo prizadeto gospodarsko društvo v Suski, ki je pod njegovo upravo lepo napredovalo. Iz Martinšćice na otoku Cresu so izgnali župnika Dragotina Hlačo, kateremu so tudi izročili dekret. Župnika so odvedli z eskorto. V Martinšćici ni niti enega Italijana, ampak samo naši ljudje, ki so sedaj brez duhovnika in brez šole.

POBOJI V BOLOGNI POVODOM IZVOLITVE ŽUPANA.

Bologna, 23. novembra. Za volitev župana 22. t. m. se je pričakovalo nemirov, ki so se tudi res vršili, kakor so jih precej očitno napovedovali fašisti. Pred občinsko sejo so priredili socialisti obhod po mestu. Peli so »internacionalno himno« in vsikljali: Živio Lenin! Dol s krahom! Godba je svirala, z nekega okna na magistratu pa je zletela skupina golobov z rdečimi zastavicami. Fašisti so zahtevali, da ne smejo socialisti, ki tvorijo večino v občinskem svetu, izobesiti rdeče zastave na municipij čez dan, izobesiti jo smejo z drugimi vred šele po izvolitvi župana. Tega se pa socialisti niso držali in na takozvanem »Torre degli Asinelli« je zavijala rdeča zastava. Zbog tega so nastali nemiri in prišlo je do poboev, ko so fašisti sneli rdečo zastavo in izobesili trikoloro. Prišlo je do pretepa, streljali so in 8 oseb je bilo ubitih, 8 so jih odnesli umirajočih, ranjenih je okoli 60. Fašisti so udrili tudi v občinsko dvorano in ustrelili tam odvetnika Giordanija, člana manjšine v občinskem svetu. Za župana je izvoljen železničar Ennio Gnudi.

— Rim, 23. novembra. Parlament je soglasno obsodil dogodke v Bologni. Treves je poudarjal, da so fašisti pripravili celo zaroto, da bodo strahovali socialiste in da so se zakleli, da ne pripuste nikdar rdeče zastave na bolognskem municipij. Drugi govorniki so zavračali krivdo na vlado.

TAKE JONESCUP V BEOGRADU.

Beograd, 24. novembra. Iz Bukarešte poročajo, da poseti rumunski minister zunanih del Take Jonescu Beograd v drugi polovici meseca decembra. V Beogradu ostane pet dni. Od tam pa odstopuje v Atene. Grškem že toliko ustale, da bo mogoče se pogajati z grškimi državljani.

NAPAD NA ŠOLO.

Jesenice ob Savi, 24. nov. V ponedeljek zvečer je naščuvana sodrga napadla šolsko poslopje in v njem stanujoče učitelstvo v Veliki Dolini. Sodrge so naščevali klerikalci.

Gostinčarski kongres v Beogradu.

Jugoslovanski gostinčarski kongres v Beogradu, ki so se ga udeležili zastopniki iz vse Jugoslavije (preko 1200), je sprejel nastopne sklepe: 1. Osnuje se zveza gostinčarstva s sedežem v Beogradu. 2. Zahteva se od pristojnih oblasti, da osnujejo samostojno zbornico za gostinčarje kot posebno gospodarsko pomoč. 3. Poleg gospodarske šole v Zagrebu naj se osnuje strokovne šole v Ljubljani in v Beogradu. 4. Točenje alkohola naj se prepove vsem, ki nimajo osebne in stvarne pravice za točenje. 5. Glede določitve nazivov, ki se rabijo v gostinčarski obrti, se apelira na vse kompetentne čimtelje, da podajo svoje predloge o tem vprašanju. 6. V Beogradu naj se osnuje gostinčarska banka, ki bi nabavljala vse predmete, potrebne gostinčarjem. V vsakem okroženem mestu naj se osnuje podružnica te banke. — Za predsednika gostinčarske zveze je bil izvoljen za l. 1920/21 gosp. Smid, hotelir v Zagrebu, za podpredsednika pa Teodor Perišić iz Beograda, ki bo opravljal vse posle osrednje zveze. Soudeleženci kongresa so se izrazili proti raznim nazivom, ki so v rabi, kakor n. pr. birtija, mehana, oštarija itd., ter so se za vse nazive določila samo tri termina »hotela«, »gostilna« in »kavarna«. Posebna deputacija, ki je bila pri ministru za finance, je zahtevala, najse v vsej državi izenači trošarska taksa za kavarniške potrebščine.

Jožna železnica in prometni zastoj.

III. To su u glavnomo najkрупniji i najvažniji uzroci, koji izazivaju zastoj kod oboju carinarnica i zakrčenost kod oboju železničkih stanica. Medjutim ima i drugih nekih uzroka, koji su zajednički a koje bi trebalo ukloniti, pa da se dodje do redovitijeg odpravljanja poslova kod carinarnica i do normalnijeg saobraćaja ne stanicama.

Ti su uzroci: 1. Takozvane reekspedicije kod uvozne, izvozne i lokalne robe. Smelo se može reći, da te ekspedicije izazivaju polovinu sadašnjih teškoća u železniškom saobraćaju.

2. Konferencija je također utvrdila, da je jedan od uzroka zakrčenosti i kod oboju železničkih stanica, i teško nabavljanje potrebnih uverenja, o čemu je bilo govora u komisijom izveštaju za carinarnicu Zagrebačku u točki, od 4. zapisnika održanih konferencija između komisije i predstavništva zagrebačke železničke direkcije. Zbog tega na ovaj sedanjioj konferenciji postavljeni su ti uzroci i izjavljena želja, da se predložene mere što pre izvrše.

3. Kao treći uzrok na konferencijama je utvrđeno, da je isadašnji način carinjenja robe jedan od uzroka zastoj kod carinarnica zakrčenosti kod železničkih stanica.

Zbog tega je na svim konferencijama odlučeno, da komisija predloži generalnoj direkciji carina, da kod svih carinarnica svede fakultativno carinjenje za vsu robu.

4. Na ovim konferencijama utvrdilo se je, da i ekspresna roba, koja je dosada išla kao putnička prtljag mnogo otežava carinarnu manipulaciju, zakrčava kako carinarnice, tako i železničke magacine, da omogućava čak i krijokarenje. Zbog toga je rešeno, da komisija predloži generalnoj direkciji carina, da ona učini predlog kod ministarstva saobraćaja, da takova roba od sada može ići samo po propisima člana 40 saobraćajne uredbe od 1. jula 1920. god. to jest, da takov robu mora pratiti ekspresna spredovnica iz koje će se videti ime i pošiljavca i primaca, broj koleta, marke i numare. »Stanica restant« za ovakvu robu, da se privremeno uklone zbog oskudice u magacinima.

Kad bi se na ovako predložen način učinili i ovi naroci, konferencija je mišljenja, da bi se u veliko uklonio zastoj kod carinarnica a tako isto i zakrčenost na stanicama.

Maribor, 9. novembra 1920. god. Predsednik interministerijalne komisije: Tih. Veljković s. r. Predstavnik obratnog ravateljstva južne železnice: nadzornik Franc Vidic s. r., viši rvd. Franc Kocjančič s. r. Članovi interministerijalne komisije: inspektor svet. Mladenović s. r., inspektor Nik. Vučetić s. r., inspektor Svet. Jovanović s. r.

Sokolstvo.

— Akademija Sokola I. vršča se v soboto, 20. t. m. v Unioni je v splošnem dobro uspeła. Zlasti telovadne točke, pa tudi nastop kvarteta in orkestra so jako ugajale. Omenili bi ob tej priliki le par nedostatkov, ki se morajo v bodoče v interesu stvari odpraviti in to je: predolg program, s katerim se ubija zanimanje občinstva ter popolnoma nepotrebnih nastopov futurističnih umetnikov, ki absolutno ne spadajo v okvir resne sokolske prireditve. — Če pa na eni strani žigosamo malenkostne nedostatke, ki se bodo gotovo odpravili, bi pa na drugi strani ponovili staro pasem o zanimanju občinstva, ki ima zmisel pač za kakšno teozerje, kino itd. za resne prireditve pa ne. Če upamo, da se bodo nedostatki gotovo drugi odpravili, pa nimamo upanja, da bi se občinstvo, kar se tiče posebnega resni prireditve kakor predavani, koncertov, akademij itd. kajal spreobrnilo.

Gospodarske vesti.

— g Prihodnji živinski semenj v Ljubljani. Radi narodnega praznika dne 1. decembra, bo prihodnji semenj za živino v Ljubljani, v četrtek, dne 2. decembra.

— g Obligacije dolonjskih železnic. Opozarjamo naše čitatelje na razglas upravnega sveta Dolonjskih železnic v »Uradnem listu«, s kojim se naznaja, da se bodo izdružene 4% priori-

tetne obligacije te družbe ter do 1. junija tega leta zapadli kuponi omenjenih prioritetenih obligacij od 1. decembra t. l. dalje izplačevali pri Kranjski hranilnici v Ljubljani.

— g Ukinitelj blagovni promet. Iz Maribora poročajo, da se je znova ukinit blagovni promet z Avstrijo do 1. decembra t. l. Kar se nahaja na mariborskem kolodvoru v skladiščih blaga danes, t. j. 23. t. m. se bo še odpravilo naprej.

— g Vozni listi. Ker so vozni listi za železniške pošiljke popolnoma pošli, se je »Slovensko trgovsko društvo« v Ljubljani, odločilo z oblastvenim dovoljenjem izdati za prvo silo tovrstne in brzovozne liste. Interesenti se opozarjajo, da sprejema društvo »Merkur« naročila od 23. do 27. novembra t. l. En vozni list stane brez kolektivne 50 vinarjev. Denar za vozne liste in poštino je poslani z naročilom vred omenjenemu društvu. Pri naročilih je natančno označiti posebej število tovarnih in brzovoznih listov. Z razpošiljanjem se prične takoj prihodnji teden.

— g Obrtni davek. Finančni minister je odredil, da bodo carinarnice, ki so pobirale obrtni davek preko 6. novembra, zasebnikom vzeti denar vrnilo.

— g Poročnik Bolgarske, ki sega od 1. aprila t. l. do 31. marca 1921 znaša 3.107.095.630 levov izdatkov in 2.565.003.000 levov prejemkov, torej je deficita 571 milijonov levov, ki se pokrijejo z notranjimi in zunanji posojili.

— g Cene italijanskega vina so v zadnjem času trdne, v nekaterih krajih se celo dvigajo. V Dolnji Italiji se boje producenti še nadaljnjega nazadovanja italijanskega denarja, zato se vzdržujejo prodaje. Navadne cene so 19—20 lir, boljše vrste 24—25 lir.

— g Uvoz vina v Čehoslovako. Ker povodom sklepanja naše trgovske pogodbe s Čehoslovako ni bilo nikakega dogovora glede uvoza vina iz Jugoslavije, objavlja sedaj čehoslovaki konzulat v Splitu oficijelno: Dovoza vina iz Jugoslavije se ne delajo v čehoslovaki republiki nikake zapreke, ako je importer redni trgovec, plačuje davke v čehoslovaki republiki, ima lastne kleti ter je pri njem zaposlenih večje število delavcev. Cena vinu ne sme biti pretirana.

— g Francoska carinarna politika. Španski listi poročajo, da je španski poslanik v Parizu brzojavil svoji vladi, da je francoska vlada carino za uvoz španskih vin v Francijo povišala za 150%. V prizadeh krčih na španskem je zavladalo veliko vznemirjenje. — Svoj kapital poviša tržaška parobrodna družba Cosulich in sicer od 40 na 60 milijonov lir.

— g Ameriški kapital v Čehoslovaki. Ameriške kapitalistične skupine se pogajajo za dobiček največjih bombaznih tovarov v Čehoslovaki.

— g Nerednosti pri carinarnicah. »Pravda« piše: Te dni so odkrili velike zlorabe in tatvine v carinarnicah v Skoplju, Beogradu in Zagrebu. Vodi se stroga preiskava ter hočemo počakati na njen uspeh. Ako se bo izkušalo kaj prikriti, bo javno ožigosani krivci. Zahtevamo, da se država takih ljudi očisti. S takimi elementi je treba obračunati, ker se mnogo krivi današnjemu stanju države. — d

— g Dohodki carinarnice v Mariboru. Iz Maribora poročajo, da znašajo dohodki carinarnice v Mariboru do 2 milijona kron dnevno, v naslednjih dnevih pa nad en milijon kron.

— g Davek na luksuzno blago. Iz Maribora poročajo, da je uvoz luksuznega blaga z dne 20. t. m. zopet dovoljen iz vseh držav. Plača se navadna carina, 100odstotna trošarina, obrtni davek in 10 odstotkov luksuznega davka. Z 20. t. m. je uklinjen tudi 100odstotni povisek k 50 odstotnemu obrtnemu davku, tako da ostane carina in 50odstotni davek.

Borze. — d Praga, 23. nov. Devize: Beograd 254, Zagreb 63.25, Dunaj 16.20. Valute: dinarji 248, avstr. krona 16.20. — d Curih, 23. nov. Berlin, 10.10, Nizozemska 194.90, Novi Jork 634.50, London 22.84, Pariz 39.75, Milan 24.60, Bruselj 41.80, Kodani 86, Stockholm 122.50, Kristijanija 86, Madrid 84.25, Buenos Aires 225, Budimpešta 1.40, Zagreb 5, Bukarešta 9.50, Varšava 1.50, Dunaj 2, avstrij. žig, krona 1.40. — d Amsterdam, 23. nov. Devize: Zagreb 375, Milan - Trst 1850, Praga 599.75, Budimpešta 99.50, Curih 7325. Valute: dinarji 1490, čehoslovake 600.75, madžarske žig, krona 100, bolg. levi 595, italijanske lire 1845, poljske marke 109, nemške marke 749. — d Zagreb, 23. nov. Devize: Berlin 185—187, Italija 515—517, London 455—460, Novi Jork 128—130, Pariz 820—828, Praga 156—158, Švica 2200, Dunaj 26.15—26.25. Valute: dolarji 123 do 128.50, avstrijske krona 27—28, rublji 60—60, francoski franki 845—850, napoleonor 450—456, nemške marke 189 do 192, tom. leji 0—210, italijanske lire 0—512, turške lire 0—515, angleški funti 455—460.

Raznoliterost.

— Svetilniki za zrakoplove. V Parizu proučavajo vprašanje svetilnikov na zračni črti Pariz - London, ter se ima skoro pričet pončni promet med obema mestoma. Sedaj obstoje štiri svetilniki, ki bi se mogli porabiti v to svrhu ali potrebno bi bilo postaviti jih še 6 na Angleškem in 9 na Francoskem. Vsak svetilnik bi imel posebno znamenja v raznih barvah, tako da bi aviatiki vedeli, kje s nahajajo.

Darila.

Upravi »Sl. Narod« so poslali za: Stavbni sklad ljubljanskega Sokola vodja jezdecov daroval 40 K ob priliki poroke sojezdca Razorčevega Franceta;

Ciril - Metodovo družbo (obrambni sklad) g. poručnik Julij Roš, 2. četa 1. baon, 9. pp., iz Negotina v Srbiji, 200 K. Srčna hvala!

— Moška šentpeterska Ciril-Metodova podružnica v Ljubljani je nabrala med svojimi člani in prijatelji Družbe v spomin pok. odbornika g. Mihe Virovskega vsoto 5600 K za 28 obrambnih kamnov. Vrli podružnici izrekamo svoje prisrčno zahvalo. — Moška podružnica v Kranju je poslala glavni družni znesek 3504 K, raznih darov in zbirk. Vsem darovateljem iskrena hvala. Naj bi bili ti dve podružnici vzgled rodoljubne poštovanosti in dela vsem delavnim podružnicam. Prosimo pa tudi vse podružnice, naj upoštevajo pred kratkim poslano »Okrožnico«.

Poizvedbe.

Opozarja se dotično osebo, katere je našla v nedeljo popoldne med pol 5. in 5. uro, listnico z 1000 K, da jo takoj vrne pri policijskem ravateljstvu ali Janez Trdinova ulica 8, II. nadst., vrata 12.

— Našla se je svota denarja. Poizvede se pri Stefanu Pogačniku, Miklošičeva cesta 4 od 1. do 2. popoldne.

Listnica uredništva.

G. Dragotin Podreka v Ljubljani. Potrjujemo vam, da niste v nobeni zvezi z notico »Nediplomirana zdravnica«. Uredništvo.

Glavni urednik: Rasto Pustoslavšek. Odgovorni urednik: Božidar Vodeb.

Poslano.*

Odprto pismo gosp. Franu Finžgarju, kam. drž. posl., klerikalnemu kandidatu v Breznici.

Ker ste sprejeli kandidaturu SLS, Vas podpisani pozivam, da se odpoveste tej kandidaturi ter prepustite zastopstvo slovenskega kmeta v teh kritičnih časih možu poštenih rok. Vi ste l. 1918 napram kmetom ob prevzemanju goveje živine v Lescah zakrivil zločin poskušene goljufije, zato spadate pred sodnika, ne pa v poslansko zbornico.

Zgoše pri Begunjah, dne 17. listopada 1920.

Fran Kovač posestnik

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno, kolikor določa zakon.

Poslano.*

V zadnjem času se širilo po Ljubljani govoric, da jaz nisem lastnik ali vsaj ne izključni lastnik hiše v Gradšču št. 3 v Ljubljani, temveč da služim samo za kritje nekemu gospodarskemu podjetju, ki hoče to hišo in mojo v nji nameravano obrt izkoristiti v svoje namene. Te govoric, ki občutno škodujejo mojemu kreditu in moji obrti, so popolnoma izmišljene in imenujem vsakega, ki bi jih vedoma širil, zlobnega lažnika ter ga bom pozval na sodni odgovor.

V Ljubljani, dne 22. nov. 1920.

JAKOB KAVČIČ,

pekovski mojster v Ljubljani.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno, kolikor določa zakon.

Zagatenje: Profesor Klebs v Chicagu, znameniti raziskovalec na torišču bolezništvu posvedočuje, da je z najboljšim uspehom preiskusil izborni učinek grenčice »Franz-Josef«.

Perfektna stenografinja

In strojeписка se išče za takojšnji nastop. Ponudbe na pisarno dr. Novak in dr. Kobala, Ljubljana, Dalmatinska ul. 3. 8767

Gozdar, koroški begunec, prosi službe pri lesni trgovini ali kot vodja žage. Ponudbe prosil pod »Begunec 8743« na upravo Slov. Naroda. 8743

Maprodaj, dvoje sani za mesarja, in dva vagona bukovih drv. Cena se izve pri prodajalcu Anton Jakomini Kotarje. 8745

Stanovanje v Gradcu z dvema sobama in kuhinjo se menja z istotakim v Ljubljani. Naslov pove uprav. Sl. Nar. 8754

Za moderno izdelovanje damskih oblek po solidni ceni se priporoča krojačica v Prisojni ul. št. 1, prilitje levo. 8754

Akademik išče sobe s hrano ali brez nje pri boljši rodbini. Ponudbe na uprav. Sl. Nar. pod »Janez/8757«.

Pozor! Napolnita lahka dobro ohranjena kočija se proda. Vpraša se pri Matiji Knapič, Tacen pri Ljubljani. 8758

Električne naprave!

Kompletne električne naprave v mestih in pokrajinah. Projektiranje naprav kakor izdelovanje tozadavnih načrtov. Velika zaloga vsakovrstnega tehničnega in elektrotehničnega blaga. — Moderna delavnica, popravila vseh strojev. Telefon številka 442.

Tvrška Štebi in Tuječ
Resljeva cesta št. 4, Ljubljana.
Ponudbe in pojasnila brezplačno.

Lakasti škornji

in več oficirskih bluz se ceno prodaja. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 8765

Proda se skoro nova elegantna črna in gorka zimska suknja. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 8766

Pisalna miza

nova, pripravna za pisarno, masivna, hrastova, napredaj. Iztok štiri okna, 175 x 91 cm, mescenova, s kompletnimi okovi in šipami Poizve se pri Francu Seber, tapetniku, Rožna ulica 5. 8693

Poštno odpravniško mesto

se želi zamenjati je v dobrem kraju blizu mesta. Ponudbe se prosijo pod številka 1000/8764 na upravnistvo Slov. Naroda. 8764

Pozor!

Proda se večja množina Portland cementa. Poizve se pri Ivanu Pirnatu Office pri Ljubljani. 8753

G. F. Jurásek

ugledalec glasovirjev in trgovec z glasbilo
Ljubljana, Wolfova ul. 12

Konj in kočija

se po ugodni ceni prodaja. Kočija lahka nova, konj 9 let star, lep, za vsako uporabo. Poizve se pri Kolodvorska ul. 26. 8697

Vrtnar

umetni in trgovski, brez otrok, več vseh kultur, cvetlic, osobito gojenja vrtnic, riklam in krizantem, lahko dobi, dobro in stalno službo v prvovredni trgovini cvetlic od 1. decembra za samostojno vodstvo vrtnarje. Stanovanje naturalno. Pismene ponudbe s naznačbo plače na Priz salon cvijeća, Zagreb, Duga ul. 8. 8768

Hiša

Proda se v Ljubljani 10 minut od sredine mesta oddaljena se davkoprostna velika enonadstropna hiša na ogled v velikem vrtu in dvoriščem. Za industrijsko podjetje prav pripravna. Posredovalci so izključeni. Samo resnim reflektantom da natančne informacije uprav. Slov. Naroda. Stanovanje s prediklinami obstoječih s petimi sobami je kupcen 1 marca 1921 na razpolago.

Kovine

sajamčene zlitine pločevine in železnice,

kemikalije

dobavljata najceneje na vagone ob točni naložbi

Metall- und Rohstoffgesellschaft
Foch & Blumenfeld, Wien II, Zirkusgasse 3. Brzjavni: Metrog.

Dva solidna akademika isteta mebl.

Če možno v bližini „Zvezde“. Soho, Pripravljeni sta inštruirati Ponudbe pod „Bra-Ta 8738“ na upravnistvo Slov. Naroda. 8738

Poslovodja za parno žago

z večletno prakso, ako mogoče tudi trgovsko izobražen, zmožen laščine, se sprejme hrana in stanovanje prosto. Ponudbe prosimo s pogoji. A. Domicelj, St. Peter na Krašu. 8707

Lovci!

Divjačina, t. j. jelene, srne, zajce, jerebice i. t. d. kupuje in plačuje po najvišjih cenah. Ivan Löschnigg, ekspoz. perutnine, Maribor, Pod mostom 3. 8618

Karbidne svetilke

namizne višee in za kolezarje, karbid in gorivce priporočam

IGN. VOK, Ljubljana,
Sočna ulica 7.

Vecje posestvo

s poslopijem v dobrem stanju, z njivami, travniki in gozdovi ter z vso živino in poljedelskim orodjem pol ure od kolodvora na Dolenjskem, okraj Novo mesto, se prodaja. Pojasilna v Ljubljani, Dolenjska cesta 10. 8643

Išče se k poštenemu družini osamelca

osebja v domstno oskrbo, ki poseduje kako posestvo ali drugo vrednost. Istotam se sprejme in službo z dobro mesečno plačo pošteno kmečko dekle, ki bi pomagala v gospodini kuhinji. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 8697

Proda se:

star landauer, 1:5 moddlov za izdelovanje okrasov za krste, 531 okrasov za krste, pritičen vozček za bolnike, fotelj za bolnike, 2 salonska fotelja, 2 zibelki za otroke in različne druge stvari po ceno napredaj. Vprašati v Ljubljani, Frančiškanska ul. št. 8/1.

„Lastni dom“

reg. kred. in stavb. z. z. o. z. v Trzinu na Gorenjskem, vabi za družnike na

XV. občni zbor

ki se bo vršil

v nedeljo, dne 5. decembra 1920 ob 2. uri popoldne v gostilni pri Slugi v Trzinu.

DNEVNI RED:

1. Poročilo likvidacijskega odbora v končani likvidaciji.
2. Potrjenje likvidacijskega računa in sklepanje o uporabi preostalega imetja.
3. Sklep o izbrisu zadruge iz združnega registra.
4. Določitev hranilca poslovnih knjig za predpisanih 10 let.
5. Slučajnosti.

Pes,

zelo lep, čisti doberman siran, izvrsten varuh in siguran spemljevalec, je napredaj. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8729

Katera večja pisarna bi sprejela začetnico v vezbo.

Je hči ugledne rod. binc. Ponudbe pod „Zatetnica 8741“ na upravnistvo Slovenskega Naroda. 8741

Kdor si želi nabaviti pristnega in znanega

haložana naj se blagoviti po-lužiti tvrdke

Prva haloška trgovina z vinom Anto Korenjak in drug pri Sv. Barbari v Halozah. 7317

Za božično drevo

okraske in svečke na debelo in drobno, dalje božične in novoletne razglednice na debelo in drobno pri L. Pavalek, Ljubljana, Židovska ulica 4

Klavirji na obroke

in na posodo pianini, harmoniji, violine in vse orodje za godbo. Strane na drobno in debelo Alfons Broznik, bivši učitelj Glasb. Matice Kongresar trg št. 12. (pri mnski cerkvi) 8657

Češka tvornica glasbenih instrumentov

Josef Lidl v Brnu

Dobavitelj jugoslov. ministrstva vojne in mornarice. Direktna poštna odprava ob-novljena. 8178

Proda se

po ugodni ceni lep modern damski zimski plašč (astraham), najfinije izdelano blago iz nedvojnega časa. Vpogled in poizvedbe v krznarski prodajalni M. Kassig, Židovska ulica. 8742

Izurnjena prodajalka

vešča papirne ali galanterijske stroke, sposobna za vodstvo podružnice in katera ima primerno kavicjo, se sprejme. Prednost imajo one, katere so bile zaposlene v kakih knjigarni. Ponudbe pod „Prodajalka“ poštnj predal šte. 46 Celje. 8709

Božična prodaja

pri

Zwieback

Graz, Albrechtsgr. 1.

Trstje za strope izdeluje in prodaja

na debelo in drobno m² po K 4-80 pri večjih naročilih znaten popust Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13 Trstje. 4256

Papir! Na debelo Na drobno

Fin bel papir, kancelijski in trgovski, gladek in črtan, po zmernih cenah pri L. Pavalek, Ljubljana, Židovska ul. 4.

Prevzel sem zastopstvo prvovrstnih tvornic:

nudim elektrotehnični material, betonsko železo, različni železni material in motorje. Zahtevajte ponudbe

Gjorgje Grujić

Beograd, Miletića ul. 15.

JAMSKI LES

okrogel, dolžina od 2.20 m dalje, debelina na sredini od 14 cm naprej, se kupi. Ponudbe z navedbo dimenzij, cene franko oddajna postaja, poslati na:

Sentjanški premogokop,

Krmelj, Dolenjsko.

Strojniki (mašinisti)

se za takojšnji nastop ali pa s 1. januarjem 1921 išče in to z večletno skušnjo v raznih tvornicah obratih s raznimi parnimi stroji in z znanjem tudi najtežja dela odnošno popravila izvrševati. Prednost imajo oni kateri se razumejo v električnem obratu in naj samo prvovrstne moči svoje ponudbe s prepisom spričeval in navedbo plače s prostim stanovanjem in gorivom pismenim potom javljajo. Na samo površne ponudbe brez prepisa spričeval in navedbo plače, se ne bode oziralo! Tudi se sprejmeta dva ključavničarja. (Reparatur-Schlosser) za težja popravila v obratu! Navzatojstvo tovarne cementa Zidan most. 8629

Brivne aparate

majhne žepne oblike nudi najceneje Sigmund Rosner, Wien, III., Rechte Bahngasse 10. Iščejo se samoprodajalci in zastopniki. 8688

Priporočam se tvrdka

Jos. Petelinc,
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

tovarniška zaloga šivalnih strojev v vseh opremlah za domačo rabo, za krojače, original Cylinder Singerjeve velike in male za čevljarje, posamezni deli za vse sisteme, igle, olje za stroje na drobno in debelo.

Advokat dr. Janko Olip

je začel poslovati v družbi advokata

Milana Nešiča

Beograd. Zeleni vovrac 9.

Prodaja avtomobila.

Poverjenstvo za javna dela la prodaja velik avtomobilus Benz 35 HP, z 22 sedeži, kolesi s polnim gumijem, potrebnim orodjem in acetiensko razsvetljavo v jako dobrem stanju; avtomobil je jako primeren za tujski promet in za po-deželske poštne zveze. Omnibus se nahaja v drž. zdravilišču Rogaska Slatina, kjer, si ga interesi pri ravateljstvu lahko ogledajo. Pismene ponudbe z navedbo cene ter namena nakupa je nasloviti na poverjenstvo za javna dela v Ljubljani.

Poverjenstvo za javna dela v Ljubljani št. 4162

!! Pohištvo !!

jedilne in gosposke sobe. Salonske in kuhinjske opreme od navadnega do najsolinejšega izdelka. Vseh vrst pohištvo na drobno in na debelo po jako ugodni ceni v zalogi pohištva

Karola Preis, Maribor, Slomškov trg 6.

Ceniki brezplačno. Za ogled na razpolago brez obveze za nakup.

Brzojavni: Import Müller, Praga

Dobavljam točno iz Ljubljane

Kemikalije za vse industrije.

nigrosine in anilinske barve

bogate izbire, znamke iz nemške države

A. MÜLLER, PRAGA,

Vadarski nam. 45.

Na željo naročnik.

Telefon šte. 3255.

CELLERIAS

Jugoslavensko odpremniško dion.društvo.

Telefon 6-45 ZAGREB Jlica br. 82.

Podružnice: ZEMUN, SARAJEVO, MARIBOR, WIEN, Lgonzagag. 16.

Jspostava: PRAG, Dlouhá tr. 41.

prima

sve zbirne i vagonse pošiljke na otpremu iz Njem. Austrije, Čehoslovačke sa vlastitim pratiocima.

Carinsko posredovanje. Stručno ocarinjenje.

Bavi se isključivo transportnim i odpremničkim poslovima. Posebni odio za ispitivanje tovarnih listova.

Penkala

ZLATNA NALIV PERA

iz predratnog materijala.

Prvoklasna izvedba, sigurnosti sustav.

PENKALA

automat. olovka, vazda zatijena.

Dobivaju se u svim papirnicama.

Tvornica: Edmund Moser i dr., d. d. Zagreb.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

— Brzojavni naslov: Banka Ljubljana. — Stritarjeva ulica šte. 2. — Telefonska številka 261 in 413. —

Delniška glavica 50.000.000 — kron. Rezervni zakladi 45.000.000 — kron. Glavnica z rezervami 95.000.000 — kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah ter ekspozitura v Ptuj.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Sprejema

vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju

Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje

vsakovrstne KREDITE